

RUUSU-RISTI-KIRJASTO N:o 42.

EUROPPALAISIA NÄKÖALOJA

HELSINGIN ESTELMIÄ SYKSYLLÄ 1929
PITÄNYT
PEKKA ERVAST

RUUSU-RISTI
HELSINGISSÄ 1933

O.Y. LÄNSI-SUOMEN KIRJAPAINOSSA RAUMALLA 1933.

SISÄLLYS:

	Siv.
I. Europpalaisia näköaloja.....	1
II. Eräs nykyajan profeetta	7
III. Nykyajan mies ja nainen	12
IV. Europpalaisen pulman ratkaisu:	
1. Kulttuurielämä vapaaksi.....	18
2. Mitä viisaat odottavat:.....	23

I. EUROPPALAISIA NÄKÖALOJA.

Syvällä ihmisen hengessä elää kaipuu vapauteen. Tämä kaipuu tunkee läpi ihmisen koko olemuksen, ja personallisen ihmisen ulkonaisessa elämässä se näyttäytyy haluna olla mahdollisimman vapaa oloissaan maan päällä. Vaikeimpia ja häpeällisimpiä tilanteita, mihin personallinen ihminen voidaan saattaa, on vankeus eli ulkonaisen vapauden menetyks.

Samoin kuin yksilön, on kansojen laita. Kansoissakin on aina elänyt halu vapauteen, se on näkynyt pitkin historiaa silloin tällöin tapahtuvissa vallankumouksissa. Rinnakkain ihmisen positiivisen vapaudenkaipuun kanssa kulkee näet negatiivinen halu sortaa toisia tai saada valtaa maailmassa toisten yli. Tämä vallanhalu on myöskin pitkin historiaa tullut näkyviin muutamissa ihmisissä ja herättänyt toisissa kapinallisen vapauden kaipuun. Sentähden ihmiskunnan historia on ollut ainaista taistelua ja sotimista vapauden ja paremman toimeentulon puolesta.

Tämä vapaudenkaipuu pohjautuu niin syvään ihmishengen sisäiseen olemuspuoleen ja sen rinnalla kansojen sisäiseen sieluun, että suuret ja nerokkaat ihmiset, ennen kaikkea profetat, ovat siitä tietoisina lausuneet ajatuksia ja antaneet neuvoja vapauden saavuttamiseksi. He ovat puhuneet siitä vapaudesta, jonka yksilö saavuttaa, kun hän on voittanut pahan ja synnin omassa rinnassaan ja yhtynyt jumalaansa, mutta he ovat myös puhuneet siitä, millä tavalla kansat voivat saavuttaa vapauden ja muodostaa onnellisen ihmiskunnan.

Emme varmaankaan kaikki liene selvillä siitä, että esim. Jeesus Kristus on selvästi sanonut, millä keinoin yksin kansojen onni ja vapaus on saavutettavissa? Kyllä tunnemme hänen sanansa ja opetuksensa, mutta emme tule ajatelleeksi, että hän niillä myös on ratkaissut n.s. valtiollisen ja yhteiskunnallisen kysymyksen.

Miten hän nyt määrittelee kansojen vapautumisen? Kansat eivät vapaudu taistelemalla toisiaan vastaan, koettamalla sortaa toisiaan tai saamalla valtaa toisten yli omaksi edukseen, vaan niiden ainoa pelastus ja vapautus on siinä, että luottavat hyvän voimaan, aseettomuuteen, väkivallasta luopumiseen. Jos kieltäytyvät aseista, silloin henki voittaa aineen. Vaikka tapahtuisi niin, että joku kansa, joka uskoisi tällä tavalla, hävitettäisiin maan päältä ja kaikki sen yksilöt murhattaisiin, huutaisi niiden yksilöiden veri maasta, panisi ihmiskunnan omantunnonvoiman liikkeelle ja antaisi marttyyrisielujen syntyä uudestaan johonkin toiseen kansaan herättääkseen sitä ja opettaakseen samaa uudelleen. Ja silloin muu maailma joutuisi kovaan ahdistukseen ja sieluntuskaan ja ajattelisi: entä jos annetaan heidän nyt koettaa. Vastustus ei enää olisi niin kova, sillä mikään yritys hyvään suuntaan ei mene hukkaan.

Me ihmiset maan päällä olemme aina taistelleet toistemme kanssa ja keksineet yhä julmempia taistelukeinoja, mutta emme ole osanneet luoda ikuista rauhaa, emme tuhatvuotista valtakuntaa. Kuinka se olisikaan mahdollista, kun meidän keinomme ovat taistelukeinoja? Jeesus sanoo: Luopukaa pahasta, uskokaa hyvän voimaan. Mitä tekee, jos ruumiinne murhataan? Parempi se, kuin että sielunne murhataan, sillä sielun murhaamista on, jos opetetaan, ettei hyvän voimaan saa luottaa. Sielun usko ja elämä on hyvässä ja yksinomaan totuudessa ja hyvässä. Sentähden ei tarvitse pelätä niitä, jotka ruumiin tappavat, — lopulta kuitenkin voittavat ne, jotka ovat sävyisiä ja lempeitä.

Se on todella tämä Jeesuksen neuvo suuri maailmanohjelma, kansainvälinen poliittinen ohjelma, jota eivät valtiomiehet ole osanneet ottaa ratkaisua vaativalta kannalta, vaan ilman muuta sivuuttaneet järjettömänä haaveena. Eikä Jeesuksen tarkoitus ole, että tämä ohjelma pantaisiin väkivallalla toimeen, — sehän olisi koko ohjelman kieltämistä — vaan hänen tarkoituksensa on ainoastaan näyttää, missä on pelastus.

Ja näytettyään hän on jättänyt ihmisten omaksi asiaksi, tahtovatko, osaavatko sitä ohjelmaa joskus toteuttaa. Ja eiköhän joskus vielä synny valtiomiehiä, jotka ajattelevat: „miten olisi, jos Kristuksen ohjelmaa yritettäisiin toteuttaa? Valistetaan ensin yksilöitä, opetetaan kouluissa pienestä pitäen, mitä Jeesus on tahtonut. Ehkä sitten ohjelma itsestään toteutuu!”

Sitä päivää Jeesus Kristus odottaa. Ja hän odottaa kärsivällisesti. Kaikkien mestarien kohtalo on odottaa kärsivällisesti, kunnes ihmisyksilöt heräävät järkiinsä.

Kristikunnan alkuaikoina, ensimmäisinä vuosisatoina, ymmärrettiin ja tiedettiin tämä. Ihmiset elivät yksilöllisesti uuden ohjelman mukaan ja haaveilivat tuhatvuotisesta valtakunnasta. Ensimmäisissä kristillisissä seurakunnissa ajateltiin: Jeesus Kristus tulee pian takaisin meidän luoksemme, hän panee alulle tuhatvuotisen valtakunnan, hän johtaa ja näyttää, miten elämä järjestetään. Heille oli pettymys, kun hän ei tullut takaisin messiaana juutalaisessa mielessä, vaan vetäytyi enemmän ja enemmän näkymättömiin. Hän eli ruumiissaan muutamia vuosia kuolemansa jälkeen, esiintyi silloin tällöin mysterioissa opetuslapsille, mutta vetäytyi aikaa myöten enemmän ja enemmän pois. Sitä ensimmäiset kristityt oudoksuivat ja monet kadottivat uskonsa. Lopulta koko kirkko päätti turvautua valtion apuun. V. 325 Konstantinus teki kristillisen kirkon valtionkirkoksi, ja silloin Jeesus vetäytyi pois lopullisesti, mikä luonnollisesti ei ole estänyt häntä jatkuvasti yksilöitä auttamasta.

Ensimmäisinä aikoina Jeesuksen oppi kuitenkin vielä eli ihmisten mielessä. Niinpä meidän protestanttien kunnioittama kirkkoisä Augustinus, jota sekä paavi että katolinen kirkko pitää pyhänä, eli sisäisesti tässä ilmapiirissä. Hän käsitti Kristuksen sisäisen, henkisen sysäyksen, mutta se kuvastui hänen järjelleen sillä tavalla, että itse katolinen kirkko on jumalanvaltakunta maan päällä. Kirjassaan „De civitate Dei” hän kuvaa näitä haaveitaan jumalanvaltakunnasta. Hän ei pidä niitä tulevaisuuden haaveina, ne ovat hänen mielestään toteutuneet kirkon kautta ja kirkossa maan päällä. Sentähden kirkon ulkopuolella ei ole mitään pelastusta, sentähden kaikkien ihmisten pitää tulla kirkon helmaan ja samalla tuhatvuotiseen valtakuntaan. Kirkko oli Augustinuksen silmissä niinkuin valtio valtiossa, se ainoastaan sai tukea ja turvaa maalliselta valtiolta.

Katolinen kirkko pyrkiikin vähitellen yhä suurempaan valtaan ulkonaisesti, niin että se todella oli kuin valtio valtiossa. Paavilla oli keskiajalla semmoinen auktoriteetti ja valta, että hänen mahtiaan kaikki korkeatkin pelkäsivät. Jos katolinen kirkko julisti keisarin tai hänen valtakuntansa pannaan, oli maallisen hallitsijan ja hänen maansa asiat huonolla kannalla, sillä kaikki uskoivat, että paavilla ja katolisella kirkolla oli taivastenvaltakunnan avaimet kädessään. Jonkinlainen irvikuva jumalanvaltakunnasta toteutui täten katolisessa kirkossa. Jos ei katolinen kirkko itse tunnustanut väkivaltaa, se kuitenkin tarpeen vaatiessa turvautui väkivaltaan, jopa julmuuteen, niinkuin tiedämme kirkon ja ihmiskunnan historiasta. Tästä huolimatta Augustinuksella oli oikeita näkemyksiä asioista ja siitä uudesta vapaudesta, jonka Jeesus Kristus oli pannut alulle.

Kun katselemme Europan historiaa kuluneena kristillisenä aikakautena, huomaamme, kuinka silloin tällöin joku yksilö saa kiinni Kristuksen ajatuksesta, – ei tosin puhtaassa, vaan enemmän tai vähemmän väärennetyssä muodossa, riippuen siitä, että kyseessä oleva henkilö ei tunne Kristuksen oppeja, hänen nimenomaisia käskyjään ja ohjeitaan, muuta kuin ylimalkaan. Tällöinen sisästäpäin tuleva vaikutus, joka pukeutui jonkun ihmisen pyrkimyksiin, tapahtui keskiajalla harvoin, mutta uudella ajalla useammin. Itse asiassa olen huomaavinani jonkunlaisen järjestelmän tässä, sillä ensimmäisen kristillisen vuosisadan jälkeen kului 700 vuotta, ennenkuin suurta ohjelmaa hieman toteutettiin. Ja sitten kului taas 700 vuotta, ennenkuin näkyi uusi yritys toteuttamisen suuntaan, mutta senjälkeen esiintyy joka vuosisadan alussa edes joku ihminen, jonka hengessä välkkyi Kristuksen ohjelma ja joka yrittää sitä toteuttaa. Nämä ovat huomattavia eurooppalaisia näköaloja. Ensimmäiset puhtaat kristilliset seurakunnat olivat kuin unelmaa, joka tähtäsi kaukaisuuteen, mutta joka tulee toteutumaan vasta tuhansien vuosien perästä. Myöhemmin vuosisatoina taas Kristuksen ohjelma sisäisenä pakotuksena vaikuttaa muutamien ihmisten mieliin.

Niinpä on minusta merkillinen kohta, että v. 800 joulupäivänä Kaarle Suuri kruunattiin Roomassa Rooman keisariksi. Paavi itse asetti vanhan Rooman keisarikruunun hänen päähänsä. Kaarle Suuren valtakunta käsitti silloin saman alueen ja vähän enemmänkin kuin vanha roomalainen valtakunta. Europpa oli yhden miehen valtakunnan alainen. Oli tavallaan toteutunut ohjelma kansojen keskinäisestä rauhasta. Kaarle Suuri oli viisas mies, hän ymmärsi selvästi, että kun kaikki on yhtenä valtakuntana, silloin vallitsee rauha maassa. Hän saattoi iloita siitä, että oli saanut asiat sille kannalle, vaikka tietysti taistelujen kautta. Mutta hän ei ymmärtänyt asian toista puolta, kysymystä yksilön vapaudesta. Hän vain ajatteli, että Rooman kirkko toteutti jumalanvaltakunnan, niinkuin Augustinus oli opettanut, ja siinä oli yksilöiden pelastus. Ja kun valtio oli yhtenäinen, oli kansojen pelastus taas siinä.

Kaarle Suurella oli näköaloja. Mutta koska hänen valtakuntiansa yhtenäisyys oli saavutettu taistelujen ja väkivallan kautta, syttyi silloin tällöin levottomuuksia ja vallankumouksia, joita täytyi tukahduttaa väkivallalla. Sentähden tämä maallinen suurvalta ei ollut ihanteellinen vaan ainoastaan aavisteleva kansojen veljeyden toteutuminen. Olipahan ihannekuva yhden suuren valtiomiehen mielessä, vaikka voisimme lisätä: irvikuva todellisesta rauhasta ja vapaudesta, joka on kerran toteutuva maan päällä. Kaarle Suuri kadottikin uskonsa ja jakoi valtakuntansa, ja hänen kuolemansa jälkeen se vielä enemmän jakautui.

Maailmanvalta ei pysynyt yhtenäisenä. Euroopan historia täyttyi jälleen taisteluilla.

Vasta 700 vuotta myöhemmin esiintyi toinen hallitsija, Kaarle V, Espanjan, Ranskan, Italian y.m. Euroopan maiden kuningas, joka ei yhtään ihailut verisiä taisteluita, vaan perin vastenmielisesti kävi sotaa. Hän oli siihen sisäisesti pakotettu, koska ei hänkään perinnön kautta saanut paljon maita, vaan taistelujen. Miksi pakotettu? Siksi että hänelläkin oli tuo unelma: kun Europpa olisi yhden miehen hallittavana, silloin vallitsisi rauha ja kansat olisivat vapaat. Mutta hän uskoi myös, että yksilön vapaus oli katolisen kirkon käsissä. Hän tahtoi, että katolinen kirkko olisi yksin vallitsevana koko Euroopassa. Sentähden hän vastusti Lutheria. On olemassa taulu: keisari ja Luther Wormsin valtiopäivillä. Luther todistaa oman uskonsa puolesta ja Kaarle katolisen kirkon puolesta. Luther sanoo siinä nuo tunnetut sanansa: „Tässä seison, muuta en voi.” Kaarle ajattelee: „Tuo kerettiläinen on tietämätön ihminen, joka on mennyt harhaan. Katolinen kirkko on ainoa oikea, sen pitää vallita koko minun valtakunnassani.”

Kaarle V oli nähnyt näköaloja siitä, kuinka kaikki kansat voisivat elää rauhassa ja kaikki yksilöt pelastua katolisen kirkon helmassa. Hän oli hengessään ja sielussaan niin väsynyt sotiin, ettei jaksanut hallita suurta valtakuntaansa elämänsä loppuun saakka, vaan pari vuotta ennen kuolemaansa jätti sen veljelleen ja vetäytyi luostariin. Aikaisemmin oli hän jo antanut poikansa hallittavaksi muutamia maita. Kaarle V oli uskonnollinen luonne. Hänet usein kuvataan jesuiitaksi, kuten protestanttisessa kirkossa on tapana katolisista puhuttaessa. Meillä on kammo katolilaisia kohtaan – pelkäämmekö, että he kaikki ovat perkeleen palvelijoita? 50 vuoden vanhana Kaarle V luopui valtakunnastaan ja asettui asumaan luostariin, koska tahtoi tulla lähemmäksi Jumalaa. Hän oli totuudenetsijä, joka hädissään kysyi, mitä elämä oli. Hänen omallatunnollaan oli paljon verenvuodatusta ja monta julmaa tekoa, joita hän ei sisässään ollut tahtonut. Luostarissakin hän oli vielä siksi kiinnostunut maailman asioista, että seurasi historian tapahtumia niin kauan kuin eli.

Kun keskiaika oli kulunut ja uusi aika alkanut Amerikan löydöllä ja uskonpuhdistuksella, on selvästi jo kunkin vuosisadan alussa jollakulla yksilöllä kuva eurooppalaisesta rauhasta ja Kristuksen ohjelmasta. Ei heistäkään kukaan tunne perinpohjin Jeesuksen Kristuksen omaa opetusta, mutta sen nojalla, että Kristuksen henkinen voima vaikuttaa planeetassamme, alkaa kristikunnassa yhä tiheämmin esiintyä yksilöitä, joilla on tosikristillisiä valtiollisia näköaloja.

Niinpä on heti 1600-luvun alussa tuo kuuluisa ja erinomaisen sympaattinen ranskalainen kuningas, Henrik IV, alkuaan Navarran kuningas ja sitten monien sotien perästä koko Ranskan hallitsija. Hänestä

alkoi Bourbonien loistelas ja hienostunut kuningassuku. Henrik IV oli älykäs, nerokas ja jalo mies. Hän oli uskonnollisesti siksi vapaa, että vaikka hän itse oli protestantti – hugenotti, – hän luopui uskostaan silloin, kun oli vaa'assa kuningasvallan saavuttaminen Ranskassa. Hän tuli katolilaiseksi ja kerrotaan hänen sanoneen: „Miksi en menisi messuun? Onhan toki Ranskan valtaistuimien yhden messun arvoinen!” Hänen luopumisensa hugenottilaisuudesta oli valtioviisas teko, ja itse hän tarkoitti sillä kansansa ja valtakuntansa parasta. Tämä näkyi siitä, että hän heti teki protestantit, hugenotit, vapaiksi Ranskassa, joten he pääsivät kaikkiin valtionvirkoihin samoin kuin katoliset. Ranskan maa ja kansa, joka oli kovasti kärsinyt sisäisistä riidoista etenkin Guisen herttuoiden tavoitellessa valtaa, rauhoittui ja sai toipua.

Henrik IV aloitti uutta, onnellista aikaa Ranskan kansalle. Hänellä oli viisas neuvonantaja, Sully'n herttua, hugenotti kylläkin, mutta silti Henrik IV:n uskollinen ystävä. Yhdessä he koettivat parantaa kansan oloja. Kansa tulikin rikkaaksi ja hyvinvoivaksi. Kuninkaan tunnettu lausepari: „Minun pyrkimykseni on, että valtakunnassani jokaisella talonpojallakin on sunnuntaina kananpaistia pöydällään” – osoittaa vain, että Henrik IV huolehti koko kansasta ja ajatteli sen parasta. Henrik ei itse ihaillut julmia sotia, mutta ymmärsi, että jos silloisissa oloissa kuningas tahtoi olla vallassa, hänen täytyi taistella. Parooni Rosny'n, Sully'n herttuan, kanssa hänellä oli suuri tuuma. Hän haaveili: eikö voisi valloittaa kaikki maat Euroopassa ja tulla yksin määrääjäksi? Tai jollei sitä, niin kenties voisi saada valtiomiehet ja kuninkaat vakuutetuiksi siitä, että Euroopan täytyy liittyä yhteen ja kaikkien valtakuntien muodostaa valtioliitto. Hän ei lukenut moskoviitteja eikä turkkilaisia varsinaisiin europalaisiin kansoihin, – ne olivat Henrikin mielestä siksi vaikeatajuisia – miltei raakalaisia, etteivät kykenisi ymmärtämään Euroopan sivistyneitä kansoja. Vaikka Henrik IV joskus ajatteli, että hän itse voisi hallita Euroopan suurta liittovaltakuntaa, ei häntä vaivannut personallinen kunnian ja vallan halu, sillä hän ajatteli toiselta puolelta, ettei ollut välttämätöntä, että yksi ainoa mies hallitsisi Eurooppaa. Oli saatava aikaan neuvostohallitus, kaikista valtakunnista jäseniä Korkeimpaan Neuvostoon, joka pitäisi huolen siitä, etteivät kansat ryhtyisi väkivaltaan riitaisuuksia selvitellessään. Mutta liittoutuneena yhdeksi suureksi valtakunnaksi Europpa kulkisi loistavaa tulevaisuutta kohti.

Näin haaveili Henrik IV tuossa 1600-luvun alussa. Emme tiedä, paljonko hän olisi unelmaansa yrittänyt toteuttaa, jos olisi saanut elää. Ravaillac'in petollinen tikari surmasi hänet toukokuun 17 p:nä 1610. Tavallisesti on viisaiden osaksi tullut väkivaltainen kuolema, se on yleensä ollut meidän tapamme osoittaa iloamme ja kiitollisuuttamme. Kun Henrik IV itse oli kuollut, ei jäänyt jällelle muuta kuin hänen ohjelmansa ja unelmansa kirjoitettuna. Kukaan ei ryhtynyt sitä vakavasti toteuttamaan.

Taas kului 100 vuotta. Euroopan kaikki valtakunnat riitelivät keskenään ja nousivat sotajalalle toisiaan vastaan. Oli vallanperimysjutut Espanjassa ja Italiassa, ja tuommoiset meidän mielestämme järjettömät ja onnettomat asiat olivat omiansa kiihoittamaan kaikkia kansoja Euroopassa. Sodat ja taistelut maksoivat taas äärettömiä summia rahaa ja hirmuisia määriä ihmisverta.

Mutta v. 1710 ilmestyi Lontoossa teos, jonka oli kirjoittanut muuan John Belos, kveekari. Se oli pieni lentokirjanen, jossa ehdotettiin nimenomaan, että Euroopan kansat heräisivät unestaan ja perustaisivat yhtenäisen valtakunnan. Tekijä viittasi niihin hirmuisiin määriin verta, mitä sodat olivat vaatineet. Hän teki selkoa Henrik IV:n suunnitelmasta, mutta hän lisäsi siihen: „miksi jättäisimme moskoviitit ja turkkilaiset ulos tästä suunnitelmasta? Ovathan hekin ihmisiä. Miksemme luota siihen, että heidän aivonsa ovat yhtä kehittyneet kuin meidän? Muodostakaamme suuri Euroopan liittovaltio.” Belos ehdotti, että Eurooppa jaettaisiin 100:an kantoniin eli piiriin, ja niistä lähetettäisiin yksi tai useampia, riippuen väkiluvusta, yhteiseen parlamenttiin, joka istuisi alinomaan Euroopassa ja määräisi asiat. Se ei koskaan sekaantuisi yksityisten maiden sisäisiin asioihin, valtakunnat saisivat ne järjestää, niinkuin halusivat, mutta kaikki valtioiden keskeiset asiat ratkaistaisiin parlamentissa sillä tavalla, että rauha säilyisi. Belos oli kirjailija, ei käytännöllinen poliitikko. Henrik IV:nne ei suotu toteuttaa kuin kirjallisena suunnitelmana omaa ajatustaan, ja nyt 100 vuotta myöhemmin tuli toinen kirjailija, joka ehdotti samaa ja sanoi, että on suunnaton häpeä koko kristikunnalle, että kansat ja valtiot, jotka sanovat itseään kristityiksi, eivät voi elää rauhassa keskenään. Hänellä oli samassa kirjassa toinenkin ehdotus: kaikista uskonnoista ja lahkoista Euroopassa lähetettäisiin edustajia yhteiseen

neuvottelukokoukseen, jossa tutkittaisiin – ei niitä dogmeja, jotka erottavat kirkkoja toisistaan, vaan niitä tosiasioita ja periaatteita, jotka yhdistävät kaikkia toisiinsa – ja tunnustettaisiin, että vaikka ihmiset saattavat ajatella eri tavalla, miten tie kulkee taivaaseen, voivat kaikki olla kunnan kansalaisia ja ihmisinä elää sovussa keskenään.

Belos oli ihminen, joka oli tutustunut Jeesuksen opetuksiin, sentähden hänen ehdotuksensa tuli uskonnollisesti niin selväksi. Valtiollisesti hän otti suuren askeleen eteenpäin. Hän esitti, että kauppa tulisi vapaaksi kaikkien kansojen kesken; asevelvollisuus olisi pieni ja yhteinen koko Euroopalla, niin ettei se rasittaisi kansoja. Hän ei osannut kuvitella Kristuksen haahmottelemaa ihannetilaa, mutta hän oli hyvä ihminen, joka itse auttoi köyhiä, minkä kykeni. Hän ei ollut niitä sosialisteja, jotka uskovat ihmisten veljeyteen, mutta saattavat olla kovia yksityiselämässään ja sanoa, ettei sosialismi ole hyväntekeväisyyttä, vaan maailman mullistamista. Belos ymmärsi, ettei hänen elämänsä ollut mitään, ellei hän elänyt niiden aatteiden mukaisesti, joihin hän uskoi.

Taas siirrymme 100 vuotta eteenpäin. Nyt näemme Napoleonin hallitsemassa. Hän hallitsi Ranskaa, mutta sotavoimalla valloitti Espanjan, Italian, Itävallan y.m. maita. Hänkin haaveili Euroopasta, jossa vallitsisi ikuinen rauha. Hän suunnitteli Europan liittovaltioita, mutta, ollen voimakas ihminen, ei hän saattanut ymmärtää, miten Europan valtiot saataisiin liittoon keskenään, ellei elävä ihminen yhdistäisi Europan valtioita yhteen. Hän ajatteli: „minä valloitan Europan ja kokoan sen yhdeksi suurvaltakunnaksi ja hallitsen sitä sitten”. Hän ei ollut tyranni, vaan nero, joka tahtoi, että sivistys leviäisi, ihmiset tulisivat vapaiksi ja rikkaiksi ja kaikki kukostaisi, mutta hän ei tietenkään ollut selvillä Kristuksen ohjelmasta, – aavistusta hänellä siitä kyllä oli, sillä hän tunsu sisässään, että kristinuskko oli suurin voima maailmassa. Kun hän elämänsä loppuiän vietti vankina St. Helenan saarella, hän kirjoitti pitkiä muistuinpanoja. Pojalleen hän kirjoitti, miten hänen tulisi menetellä, jos hänestä tulisi Ranskan hallitsija. Hän sanoi: hallitsija ei saa olla tyranni, ei puoluehallitsija, hänen täytyy olla kuin kaikkien isä. „Ja muista, poikani, että aina hallitset sillä tavalla, että todellinen kristinuskko leviää. Todellinen pelastus on kristinuskossa, se muuttaa meidän sydämemme.”

Yksinäisyydessä Napoleon tuli monenlaisiin johtopäätöksiin. Hän tunnusti, kuinka hän oli haaveillut, että sittenkun saisi Europan käsiinsä, hän valloittaisi Aasian ja kaikki maat eläisivät rauhassa keskenään, olisivat yhtä. „Minä tahtoisin kasvattaa ja opettaa ihmisiä, sillä he ovat pieniä, mitättömiä olentoja”, sanoi hän. Mutta hänen suunnitelmansa eivät toteutuneet, hän ei onnistunut, sillä hän teki väärän laskelman, kun yritti valloittaa Venäjän.

Näin saattoi suuri nero haaveilla itsekseen. Hän ei osannut haaveitaan toteuttaa sentähden, että hänkin turvautui väkivaltaan ja oli langennut pois ihanteen puhtaudesta sekoittamalla oman persoonansa siihen. Hän ajatteli: „minun pitää hallita”, sillä hän näki, ettei ollut semmoisia ihmisiä, jotka olisivat kyenneet siihen yhtä hyvin kuin hän. Hän itse oli voittajasielu. Hän tiesi ja tunsu, kuinka viisas, ahkera, itsensäkieltävä hän oli, mitä äärettömiä voimia hänellä oli. Hän halveksi toisia ihmisiä. „Minä olen ainoa, joka osaan hallita.” Mutta hän sekoitti oman persoonansa suureen europalaiseen näköalaaan, ja hänkään ei saanut toteuttaa tulevan Europan valtiollista ohjelmaa.

Nyt on taas kulunut sata vuotta. Nyt ovat taas nämä näköalat ihmisten mielissä. Mutta tällä kertaa ne ovat puhtaampia kuin ennen, tällä kertaa on kysymyksiä monipuolisesti valaistu, tällä kertaa meidän ei tarvitse langeta samoihin erehdyksiin kuin ennen, jos tahdomme kuunnella oman aikamme profetallisia ääniä.

II. ERÄS NYKYAJAN PROFEETTA.

Kreikkalainen sana „profeetta” merkitsee, niinkuin tiedämme, ennustaja, ehkä oikeastaan „oraakkelilauseen tulkitsija”, jonkun jumalallisen sanoman selittäjä. Tavallisesti käytämme sanaa merkityksessä „ennustaja”. Kun ajattelemme profeettaa, on meillä kuva ihmisestä, joka ennustaa tulevaisuudesta merkillisiä asioita. Semmoinen profeetta oli esim. Nostradamus, kuuluisa ranskalainen astrologi 1500-luvulta, joka julkaisi runomuotoisia ennustuksia, mitkä osaksi ovat toteutuneet, osaksi vielä odottavat toteutumistaan. Tällöinen kuva meillä on enimmäkseen profeetasta, ja näin ollen profeettoja on maan päällä ollut ja on sängen vähän.

Mutta sana „profeetta” merkitsee muutakin, se kreikankielessä tarkoitti myös totuuden julistajaa. Ja semmoisia profeettoja on epäilemättä aina ollut paljon enemmän kuin ennustajia. Profeetta ei kyllä ole ollenkaan sama kuin pappi. Papilla, opettajalla usein käsitämmme totuuden julistajaa, ja jokainen pappi, joka on vakuutettu siitä, että hänen ilmoituksensa on tosi, on omasta mielestään totuuden julistaja, mutta hän ei silti suinkaan ole profeetta, sillä pappi virallisen käsityksen mukaan julistaa semmoista totuutta, joka on hänelle opetettu, josta hän on lukenut ja joka on jonkun kirkon, laitoksen, tukema. Mutta profeetta ei ole pappi tässä merkityksessä, hän on aina ihminen, joka itse tietää julistamansa totuuden, joka ei ainoastaan usko niinkuin pappi, vaan joka puhuu sitä, mitä hän on kokenut, jolle siis Jumala eli Elämä itse on välittömästi ilmoittanut totuuden.

Tällöinen käsitys meillä on profeetasta. Voimmepa vielä ajatella, että profeetat ovat epäkäytännöllistä, maailmasta vieraantunutta väkeä, — filosofeja, jotka kirjoittavat sanomansa muistiin ja antavat toisten sitä lukea. Mutta tutkiessamme todellisten profeettojen elämää huomaamme, etteivät he ole rajoittuneet mihinkään luostarielämään tai filosofiseen kamari-istumiseen, vaan ovat lähteneet ulos maailmaan ja tuoneet sanomansa ihmisten kesken. He ovat tunteneet itsensä oman totuutensa täyttämiksi, sillä, kuten muistamme, kaikista suurimmat profeetat ovat sanoneet: „Olkaa rauhassa, ihmisveljeni, sillä minä olen löytänyt totuuden, minä ilmoitan sen teille ja te voitte rauhassa seurata minua.” Samoin Jeesus Kristus sanoi: „Tulkaa minun luokseni kaikki, jotka olette raskautetut. Minä olen tie, totuus ja elämä, sentähden löydätte totuuden, jos seuraatte minua.” Kaikki suurimmat profeetat ovat aina sanoneet: „seurakaa minua, sillä minä olen totuuden ruumistuma”. Jos ei profeetta niin sanoisi, silloin hän ei enää asettuisi profeettojen riviin, vaan meikäläisten, tavallisten ihmisten kannalle, ja sanoisi: „minä olen kyllä löytänyt totuuden, mutta en tahdo, että kukaan minua seuraisi, vaan seurakaa sitä totuutta, jota julistan”. Semmoisella sanalla hän osoittaisi olevansa heikko kuten ihmiset yleensä, hänellä ei silloin olisi sitä rakkautta, jota kaikilla tosi profetoilla on. Ei ole ollut kylliksi, että profeetta on sanonut: „minä tiedän totuuden” — vaan ollen tosi profeetta, hän on tuntenut suurta rakkautta ihmisiä kohtaan ja sen rakkauden inspiroimana lähtenyt ulos maailmaan ja ottanut päälleen kaikki ne vaikeudet, jotka lankeavat niiden päälle, jotka lähtevät toisia ihmisiä valistamaan ja opettamaan.

Semmoinen käsitys on meillä profeetasta. Profeettoja on suurempia ja pienempiä, semmoisia, jotka kelpaavat kaikille ajoille, joiden sanoma on ikuinen, kuten Jeesuksen ja Buddhan, mutta myös semmoisia, jotka ovat määrättyinä aikana nähneet ihmisten hädän ja keinon, millä he voivat tuosta hädestä pelastua. He ovat, voisimme sanoa, nykyhetken profeettoja, ja semmoisia on aina ollut enemmän kuin noita suurempia. Savonarola oli profeetta semmoisessa merkityksessä, sillä hän saarnasi ihmisten kesken parannusta: „Tulee ylen vaikea aika, ja kaikki kuolemme sukupuuttoon, ellemme tee parannusta.” Ruttotauti tulikin Florensin kaupunkiin, mutta moni pelastui jätettyään ylellisen elämän ja ruveten toisia auttamaan. Savonarola oli niitä pienempiä profeettoja, joita on esiintynyt ihmiskunnassa paljon. Suomenkin historiasta tunnemme semmoisia henkilöitä, esim. Paavo Ruotsalaisen.

Profeetta, jota ajattelen ja jota olen tässä nimittänyt profeetaksi, on eräs nykyaikainen oppinut mies, josta ehkä kaikki olette kuulleet, koska hänestä puhutaan meidän aikanamme. Hän on itävaltalainen kreivi ja tohtori Richard Coudenhove-Kalergi, tavallinen eurooppalainen aatelismies, joka ei suinkaan pidä itseään profeettana ja jota ei kai muutenkaan ole siksi ajatelleet, mutta jota nimitän profeetaksi sentähden, että hän mielestäni täyttää niitä ehtoja, joita profeetalle asetamme. En tunne hänen elämäänsä, — ehkä hänestä ei vielä ole mitään kirjoitettu, — tunnen häntä vain sen verran kuin hänen kirjojensa ja toimintansa perusteella voi häntä tuntea. Huomioni kiintyi häneen, kun viime keväänä (1928) tutustuin siihen liikkeeseen, jonka perustajana ja johtajana hän on ja joka on vuosi vuodelta levinnyt Euroopassa. Tämä liike on paneurooppalainen liike. Tohtori Kalergi on liikkeen luoja. Paneurooppalainen liike tähtää Euroopan Yhdysvaltoihin tai Euroopan yhteenliittymiseen. Se ei aseta ehdoksi, että kaikki Euroopan vallat liittyisivät yhteen — ainoastaan länsi-Eurooppa, s.o. kaikki maat paitsi Neuvosto-Venäjä. Jos vedämme viivan kartalla Petsamosta Konstantinopoliin, niin kaikki ne valtiot, paitsi Englanti, jotka jäävät tämän viivan länsipuolelle, saisivat Kalergin mielestä muodostaa Euroopan Yhdysvallat. Kenties Venäjä myöhemmin, mutta nyt se ei hyväksy länsi-eurooppalaista kulttuuria, ja Englanti taas ei oikeastaan kuulu Euroopan mantereeseen. Jos Euroopan valtiot näin liittyvät yhteen sekä taloudellisessa että poliittisessä merkityksessä, on Euroopan tulevaisuus taattu, muuten se tuhoutuu, sanoo Kalergi profetallisesti.

Kreivi Kalergi on sen ajatuksen läpikäynyt, että Eurooppa kulkee kohti häviötä, elleivät kansat liity yhteen suureen liittoon. Profeetan voimalla hän on tästä puhunut ja saanut liikkeen aikaan. Euroopassa on nyt olemassa paneurooppalainen liike, johon monet Euroopan etevät valtiomiehetkin kuuluvat. Ehkä nyt on toivoa, että Eurooppa ja tämä länsimainen kulttuuri pelastuu.

Sama aate on ollut meillä teosofeilla vuosikymmeniä, olemme olleet tietoisia täällä Suomessakin siitä, että Euroopan Yhdysvaltojen täytyy muodostua. Ainoa järjellinen ajatus on, että kristityt kansat liittyvät yhteen eivätkä ole alituisella sotajalalla toisiinsa nähden. Heidän täytyy antaa veljeskättä toisilleen ja elää rauhassa, se on ainoa luonnollinen eurooppalaisen elämän ratkaisu. Tämän olemme teosofeina tienneet jo kauvan, mutta eipä meidän joukostamme ole kukaan osannut tuoda esiin sitä ajatusta, niin kuin kreivi Kalergi, joka on saanut sekä joukot että valioihmiset kuuntelemaan sanojaan. Hänen vuonna 1923 alkamansa liike on nyt levinnyt kaikkiin maihin ei ainoastaan Euroopassa, vaan myös Amerikassa ja muissa maanosissa.

Kreivi Kalergi on mielestäni nerokas profeetta. On toivottavaa, että Eurooppa tulee kulkemaan kauniimpaa tulevaisuutta kohti nyt, kun vähitellen kaikissa valtakunnissa aletaan ymmärtää, että rauha, eikä sota ja riita, vie ihmiskuntaa eteenpäin.

En kuitenkaan ajattele Kalergia profeettana ainoastaan tämän Euroopan yhteenliittymisaatteen, Paneuroopan, takia, vaan myöskin sen nojalla, että hänellä on sanoma julistettavana. Kun kerran tutustuin hänen Paneurooppa-aatteeseensa, tulin uteliaaksi yleensä hänen ajatustensa suhteen, koska näin hänen muutakin kirjoittaneen. Minulle on nyt selvinnyt, että hän itse asiassa on etevä ajattelija, hän on filosofi niin sanoakseni ranskalaisella tavalla, spirituaalinen filosofi: ei tavallinen saksalaismallinen ajattelija, joka vaivaa päätään metafysiisillä kysymyksillä, vaan käytännöllinen filosofi Nietzschen tapaan, joka pohtii asioita, joista on hyötyä ihmiskunnalle, joista on apua kaikille ihmisille. Ei hän istu ja mieti ylikuunnollisia salaisuuksia, joista ihmisjärki sinään tuskin pääsee selville, vaan hän on teosofinen ajattelija, joka näkee, miten asiat ovat maailmassa, ja samalla, miten niiden tulisi olla. Vaikka hänen filosofiansa täten on perin käytännöllinen, se kuitenkin nousee korkeuksiin ja näkemyksiin, jotka lähentävät häntä meikäläiseen elämänymmärrykseen. Hänen kirjojaan lukiessani olen monta kertaa ajatellut onko mahdollista, ettei hän tunne meikäläisiä katsantokantoja? Ei hän missään sano lukeneensa teosofisia kirjoja, mutta hän pääsee omassa filosofisessa ajattelussaan johtopäätöksiin, jotka tuntuvat harvinaisen kauaskantavilta tavallisen filosofin suusta kuulutuina. Hän kuulee luonnon puhuvan vertauskuvallista kieltä, jota meidän pitäisi oppia ymmärtämään. Hän uskoo esim., että ihmisen tulisi kuulla oman ruumiinsa ääntä. Hän on siinä arvatenkin Nietzschen oppilas, sillä Nietzsche oli sillä kannalla, että me ihmiset emme vielä tunne omaa fyysillistä ruumistamme emmekä osaa sen ääntä totella ja ottaa oppia siitä. Kalergi on tämän totuuden syvästi

ymmärtänyt ja nostaa ihmisen oman ruumiin ylös opettajaksi, jonka ääntä meidän tulisi kuulla. Hän sanoo, että ruumiissamme piilee oikeat vaistot, joita löytämällä voimme ymmärtää, mitä elämä on. Sillä elämä kulkee eteenpäin ihmiskunnassa ruumiin vaistojen nojalla – siitä huolimatta, että koetamme näitä tukahduttaa.

En tiedä, onko Kalergi muodostanut itselleen kaikkea käsittävää filosofista systeemiä; hän ottaa muutamia kysymyksiä ja ratkaisee ne. Hän on tuntenut tehtäväkseen huolehtia Europasta. Hän rakastaa Eurooppaa ja sanoo itseään eurooppalaiseksi. Hän sanoo: Europan sielu on arvokas; se on pelastettava, sillä sitä uhkaa häviö. Europan sielu on muodostunut eurooppalaisten yksilöiden sielujen pitennyksistä. On tärkeää, että jokainen yksilö pääsisi tuntemaan Europan sielun. Europpalainen rotu on korkein rotu, mitä on ollut, sentähden olisi surkea tappio ihmiskunnalle, jos tämä rotu häviäisi. Kreivi Kalergin mieltä vaivaavat aina kysymykset Europasta, sen kansoista, sen ihmisistä, sen tulevaisuudesta.

Tahdon mainita kolme kohtaa kreivi Kalergin filosofiasta. Puhun ensin hänen käsityksestään moraalista yleensä, sitten hänen käsityksestään miehen ja naisen eli sukupuolien suhteesta toisiinsa ja kolmanneksi hänen käsityksestään Europan pelastamisesta ja pelastuksen toimenpanemisesta.

Kalergi sanoo, että tuhannen vuoden aikana, niin sanottuna kristillisenä aikana, europpalainen rotu oppi vähitellen tukahduttamaan omaa itseään ja katselemaan ylös uuteen siveelliseen ihanteeseen, joka sille oli annettu. Tämä uusi ihanne, joka asetettiin jokaisen europpalaisen yksilön eteen, oli kristinuskon tai paremmin kristillisen kirkon näyttämä, ja se ihanne oli ihminen, joka pyrki pyhyyteen, kieltäytyy kaikesta, alistuu kaikkeen, kestää nöyrästi sortoa, vainoa ja mitä tahansa; semmoinen ihminen luopuu rikkaudesta, luopuu kunnian- ja vallanhimosta ja kaikesta, mikä voi ihmistä houkutella tässä näkyväisessä maailmassa; hän kieltäytyy aistillisuudesta, sukupuolielämästä ja yleensä kaikesta, mikä on inhimillinen elämä. Tämmöinen pyhimysihanne annettiin europpalaiselle rodulle, ja europpalainen rotu koetti tuhannen vuoden aikana tukahduttaa kaiken muun itsessään ja katsella vain tätä pyhimysihannetta. Sen ihanteen valossa ei ole miehiä ja naisia, vaan ainoastaan sieluja, ihmisiä. Puhuttiin sentähden aina veljeydestä, – kaikki ihmiset olivat veljiä. Ja ihmiset täällä Europassa tottuivat jo siihen, että jos he eivät itse osanneet olla täydellisiä pyhimyksiä, – itse asiassa sangen harvat siihen kykenivät, – he kuitenkin vakavasti koettivat näyttää pyhiltä ja myöntää sanoissaan, että kaikki inhimilliset halut ja vaistot olivat syntisiä ja vääriä. Täten ihmiset joutuivat sielussaan merkillisiin ristiriitoihin Europassa. He kaikki tunsivat haluavansa elää toisella tavalla kuin pyhimysihanne vaati, ja olivat siihen pakotetutkin luontonsa puolesta, mutta samalla tottuivat ajattelemaan, että papeilla yksin oli oikea käsitys ihmisen elämäntehtävästä, kaikkien muiden täytyi alistua ja tunnustaa syntinsä. Mitään ratkaisua ei saavutettu, sillä ainoastaan jotkut ihmiset onnistuivat siinä määrin tukahduttamaan persoonalliset tunteensa ja halunsa, että heistä tuli pyhimyksiä, jolloin ei ollut enää mitään eroa miehen ja naisen välillä, – pyhä mies oli vain pyhimys ilman sukua.

Mutta kun oli kulunut tuhat vuotta tämmöisessä vaikeudessa, tuli renesanssi. Ristiretket toivat tiedon vanhoista kulttuureista. Renesanssi toi mukanaan humanisuuden. Olihan esim. muinaisessa Kreikassa ollut kulttuuri, joka oli saavuttanut erinomaisen kauniita inhimillisiä tuloksia ilman minkäänlaista pyhimyspalvontaa!

Vähitellen europpalaisen ihmisen sielu alkoi napista. Ajan täytyessä syntyi tieteellinen tutkimus, ja askel askeleelta on sokean uskon valta murrettu. Ei ole uskoa enää kuin keskiajalla, nyt ihminen pyrki tietoon. Hän elää suuressa sisäisessä ristiriidassa, sillä hän huomaa, että pitkin matkaa kaikki europpalaiset ovat eläneet uskonvastaisella tavalla, vaikka ovat oppineet ajattelemaan, että semmoinen elämä on huonoa ja syntistä. Mutta nyt, kun on ruvettu epäilemään kirkonuskon pätevyyttä, on myös ruvettu epäilemään jokapäiväisen elämän syntyisyyttä. Varsinkin maailmansodan jälkeen on nuorelle polvelle selvinnyt, ettei vanha polvi kaikkine auktoriteetteineen ja uskoineen ollenkaan osannut ohjata maailmaa, vaan syöksi ihmiskunnan hirmuiseen verilöylyyn, jonka vertaista ei ennen oltu nähty. Sentähden nuori polvi on vieraantunut vanhoista ihmisistä, – se kauhistuu vanhojen viisautta, joka on osoittautunut mitä

äärettömimmäksi epäkäytännöllisyydeksi, ja tahtoo kulkea omia uusia teitään, välittämättä vanhoista ja heidän n.s. „viisaasta” typeryydestään.

Koko asia, sanoo Kalergi, on ratkaistavissa ainoastaan siten, että turvaudutaan siihen ainoaan pätevään moraalisiin, joka on olemassa luonnossa itsessään, joka eri roduissa on ehkä erilaista, mutta joka eurooppalaisessa rodussa on päivänselvästi kirjoitettu jokaisen yksilön vereen eli sisäiseen ihmiseen. On turvauduttava siihen moraaliseen vaistoon, mikä on ihmisessä. Kalergi sanoo, ettei sitä voi perustella logiikalla. Jos moraaliala koetetaan perustaa loogilliselle ajattelulle, silloin elämän moraaliala kaataa kumoon logiikan moraalialan. Jos elämän takana on voimia, joita voidaan sanoa moraalialiksi, silloin ne puhkeavat itsestään näkyviin ihmisissä, ja ihmisten tehtävänä on vain kuunnella sitä elämän vaistoa, joka heissä puhuu. Jos ihmiset kuuntelevat oman olemuksensa moraalialisia vaistoja, silloin he joutuvat kosketukseen semmoisen siveysopin kanssa, johon tuntevat ilman muuta uskovansa.

Kreivi Kalergi sanoo: on olemassa neljä käskyä, jotka eurooppalaisia varten puhkeavat elämän omasta koulusta. Ne ovat: ole terve, ole voimakas, ole kaunis, ole puhdas. Ei kukaan ihminen usko siihen, että hänen pitäisi olla sairas, tai että ihmiskunta on luotu sitä varten, että se sairastelisi, päinvastoin jokainen tuntee sisässään vaistomaisesti, että hänen täytyisi voittaa sairastelu ja pysyä terveenä. Terveys on hänen luonnollinen tilansa, terveys on jotain, joka kuuluu itse elämään, sairaus on siitä poikkeus. Sairaus on luonnotonta, terveys luonnollista. Kun sanotaan ihmiselle: ole terve! – kuuluu hyväksyvä vastaus jokaisen ihmisen rinnassa. Sairaus ja sairastelu on meidän yhteistä kohtaloamme, – karmaa. Kalergi ei käytä sanaa „karma”, mutta karma-sana ilmaisee lyhyesti, mikä on tarkoitus. Kalergi vielä lisää, että jollemme pelasta tätä sairasta eurooppalaista sielua, uhkaa Europan jokaista yksilöä hysteria ja hulluus.

Kun toinen käsky kuuluu: ole voimakas! – on sekin jotain, joka herättää vastakaikua ainakin meidän miesten ja poikien rinnassa. Ei nuorelle pojalle koulussa tarvitse selittää, mitä varten hänen täytyy olla vahva ja väkevä ja voimakas. Se on niin luonnollinen vaisto hänessä, että hän sitä tahtoo olla. Mutta jos esim. sanoo nuorelle pojalle: et saa varastaa, – silloin hän heti miettii asiaa ja kysyy itseltään: miksi ei saa varastaa? Kalergin mielestä on vaarallista opettaa semmoista, joka ei ole täysin luonnollista. Puhdas, terve ihminen ei varasta, hänellä ei ole siihen mitään halua, mutta kieltää varastamasta, ennenkuin on valmistettu ihmisille mahdollisuus olla terveitä, on tuulen pieksemistä.

Samoin, kun sanotaan: ole kaunis! Tämänkin ymmärtää ihminen sisimmässä sielussaan. Jos eivät pojat ja miehet heti sitä huomaisi, ymmärtää jokainen nuori tyttö sen ilman muuta: hänelle ei tarvitse selittää, miksi hänen pitää olla kaunis, se on hänen oma tahtonsakin. Mutta jos hänelle sanotaan: älä valehtele! – hän tuumaa itsekseen: välistä on välttämätöntä vähän valehdella.

Neljäs käsky: ole puhdas! – on käsky, jonka tärkeyttä aletaan yleisesti ymmärtää. Nyt jo pyritään ruumiilliseen puhtauteen ja myönnetään yleisesti, että ruumiillinen puhtaus on inhimillinen ehto, vaikeivät vielä kaikki kansat harrasta sitä yhtä suuressa määrin. Keskiajalla ei ymmärretty ollenkaan ruumiillista puhtautta. Kun ajattelemme keskiajan kauniita ja loistavia pukuja, lumoutuu fantasiamme, mutta älkäämme unohtako, että ihmiset eivät silloin ymmärtäneet, että ruumiillinen likaisuus ja siivottomuus ei poistunut eikä korjaantunut komeiden vaatteiden avulla. Ihmisen ruumis oli silloin kaikkea muuta kuin puhdas, sen ymmärrämme, kun luemme historiaa. Keskiajan runollisuus olisi saattanut olla hirmuisen vastenmielinen nykyajan ihmiselle, – jo yksistään hajujen takia. Hoveissa ja hienoissa linnoissa koetettiin näitä tukahduttaa keinotekoisilla tuoksuilla, mutta parfymoitu ilma on nykyajan ihmisen mielestä paha, koska hän rakastaa puhdasta luonnon ilmaa.

Kalergi lisää, että nämä elämäkäskyt eivät ole yksinoman ruumista koskevia käskyjä, ne koskevat myös ihmisen ajatuselämää, mieltä, henkeä ja luonnetta. Hän sanoo näistä eri käskyistä: terveyden käsky vaatii ruumiilta terveyttä ja hedelmällisyyttä, mieleltä, ajatukselta tervettä järkeä, luonteelta luonteen raittiutta, vaistojen ja omantunnon raittiutta, velvollisuutta, äitiyttä. Vahvuuden käsky taas vaatii ruumiilta voimaa,

hengeltä, mieleltä ajatuksen voimaa, terävyyttä, viisautta, mielikuvitusta, fantasiaa, arvostelukykä. Luonteelta se vaatii lujuuutta, varmuutta, urhoollisuutta, itsehillintää, kestävyyttä, rohkeutta, rakkauden voimaa, jalomielisyyttä. Kauneuden käsky vaatii ruumiilta kauneutta, suloa, joustavuutta, taitavuutta; hengeltä, mieleltä, ajatukselta: viisautta, harmoniaa, kauneudenvaistoa, hyvää makua; luonteelta: jaloutta, mielen suuruutta, ylpeyttä (ei pahassa merkityksessä), ylevämielisyyttä, rehellisyyttä, ritarillisuutta, kohteliaisuutta. Puhtauden käsky vihdoin vaatii ruumiilta siisteyttä, hengeltä, ajatukselta, mieleltä kirkkautta, luonteelta puhtautta, siveyttä, kainoutta, totuudenmukaisuutta. Puhtauteen kuuluu vielä koskemattomuus eli se ruumiin ja sielun tila, jota ilmaistaan ruotsinkielisellä sanalla kyskhet. „Kysk” on ihminen, joka pitää ruumiinsa pyhänä ja puhtaana, sukupuolisesti koskemattomana ja joka käytöksessään on puhdas, hieno, siveä ja kaikkea, mitä tuo sana tarkoittaa.

Jos otamme näiden käskyjen vastakohtat, siis sairauden, heikkouden, rumuuden ja siveettömyyden, näemme selvästi, ettei kukaan ihminen rakasta näitä vastakohtia. Ihminen on luonnostaan hyvä, sanoo Kalergi, sentähden hän rakastaa juuri näitä neljää oikeaa vaistoa, – luonnonpakosta hän niitä rakastaa.

III. NYKYAJAN MIES JA NAINEN.

Europassa asuu kaksi erilaista rotua, sanoo Coudenhove-Kalergi. Nämä rodut ovat etäämpänä toisistaan, kuin esim. eurooppalainen ja kiinalainen. Nämä kaksi rotua ovat eurooppalainen mies ja eurooppalainen nainen. Coudenhove-Kalergin filosofisia mietelmiä aloimme viime kerralla esittää ja tänä päivänä on tarkoitus jatkaa parista asiasta, jotka viime kerralla jo mainittiin, nim. miehen ja naisen suhteesta toisiinsa ja Europan tulevaisuudesta.

Kun Kalergi lausuu nuo sanat eurooppalaisen miehen ja naisen kahdesta rodusta, tuntuu minusta kuin siinä puhuisi profetta. Hän on varsinaisesti esiintynyt profettana puhuessaan Europan pelastuksesta poliittisesti ja ekonomisesti Pan-Europan avulla, mutta hänen käytännöllisessä elämänfilosofiassaan on kohtia, jotka ovat profetan suusta lähteneitä, niinkuin tämä lausunto miehestä ja naisesta. Kalergin huutajan-äännessä on kuin pakanallinen raikkaus. Miehet ja naiset ovat erilaisia keskenään: he ovat aivan kuin kaksi eri rotua. Jollei Europpa tätä ymmärrä, jos ei se ryhdy elämään tämän periaatteen nojalla, ei Europpalla ole pelastusta. Tällä hän ikäänkuin antaa iskun meidän veljeysspyrkimyksellemme, ja me jääme ensin ihmettelemään, mitä hän tarkoittaa. Eikö hän usko naisen vapautteen ja tasa-arvoisuuteen, eikö hän usko mihinkään, mitä olemme viime aikoina oppineet pitämään arvossa? Hän sanoo suoraan, että kristinusko on vienyt Europan kansat harhaan, pois luonnosta ja elämästä. Kristinusko on koettanut teroittaa, ettei ole erotusta miehen ja naisen välillä, että kaikkien täytyy pitää kiinni totuudesta ja ihmisyydestä ja olla siveellisiä elämässään. Mutta elämä itse ei ole sellainen. Miehet ja naiset eivät ole samanlaisia „veljiä” keskenään, päinvastoin, luonto on asettanut heidät toistensa vastakohtiksi ja ikuisiksi vastataistelijoiksi, jotta siten saavutettaisiin korkeampi harmonia.

Kalergi huomauttaa, että Europassa tuhannen vuoden aikana yritettiin toteuttaa kristillistä sielunihannetta, joka teki kaikista vain ihmisiä. Se onnistui muutamille luostari-ihmisille heidän saavuttaessaan n.s. pyhimystilan, joka teki miehet naisellisiksi, mutta naisista ainoastaan naispuolisia pyhimyksiä. Mutta itse luonto nousi tätä yritystä vastaan, sillä elämässähän miehet edustavat voimaa, naiset kauneutta.

Kuten muistamme, on Kalergin luonnollisessa elämänmoraalissa neljä käskyä: ole terve, voimakas, kaunis ja puhdas. Nämä koskevat molempia sukupuolia, mutta ennen kaikkia tietysti mies edustaa voimaa ja

nainen kauneutta. Jos tyttö pannaan valitsemaan kahden miehen välillä, joista toinen on pyhimys ja toinen sankari, valitsee tyttö luonnon pakosta sankarin, niin pian kuin on kysymys rakkaudesta ja avioliitosta. Mies taas valitsee vaimokseen mieluummin sielukkaan ja äidillisen kaunottaren kuin naispyhimyksen. Muuten Kalergi sanoo kauneudesta täydellä syyllä, ettei sitä saa käsittää ainoastaan ruumiilliseksi asiaksi, sillä kauneus on ennen kaikkea sielullinen käsite. Ne naiset erehtyvät suuresti, jotka maaleilla, puuderilla y.m. keinoilla koettavat ylläpitää kauneuttaan, sillä sellaiset keinotekoiset aikaansaannokset eivät läheskään niin paljon merkitse kuin sielullinen kauneus. Kun naiset oppivat kaunistamaan sieluaan kauniilla ja jaloilla tunteilla ja ajatuksilla, he varmasti tulevat kauniimmiksi: ja se kauneus on pysyväistä. Naisen kauneuteen kuuluu ennen kaikkea, että hän on luonteeltaan äidillinen, sillä muuten hänestä, sanoo Kalergi, tulee vanhana noita-akka. Jos taas mies ei ole rohkea ja sankarillinen, näyttää hän vanhana eunukilta. Siksi on tärkeää kauneudelle, että miehet ja naiset sisäisesti pyrkivät niihin ominaisuuksiin, jotka heille kuuluvat, ja täyttävät sekä yhteisiä että erikoisia heille kuuluvia velvollisuuksia.

Historiasta näemme, että luonto ei sietänyt sitä yhtäläistytymistä ja „veljeyttä”, johon kristikunta pyrki, sillä vuoden 1000 paikkeilla syntyi Euroopassa ritariiliike, joka jakoi ihmiskunnan kahteen osaan, miehet ritareiksi ja naiset daameiksi. Miehet tavoittelivat sen jälkeen niitä pakanallisia ja runollisia hyveitä, jotka kristillinen kirkko oli kieltänyt. Samalla kun he olivat sankareita ja sotureita, he hienostuttivat ja kasvattivat itseään ja pyrkivät olemaan naisia kohtaan kohteliaita, miehiä kohtaan jaloja sekä auttavia lapsia kohtaan. He koettivat yhdistää luonnollisia pakanallisia ja kristillisiä hyveitä.

Naiset ovat lähempänä kristinuskoa ja sen rauhanaatetta, sentähden että he äiteinä ovat inhimillisempiä kuin miehet, sillä jos mies lähtee sotaan taistelemaan sankarina henkensä uhalla, tyydyttää häntä itse taistelu, niin että hän voi kuollakin onnellisena, mutta nainen ei koskaan saa tyydytystä sodasta. Hän jää aina ulkopuolelle. Hän jää istumaan kotiin ehkä ryöstettäväksi, sorrettavaksi, piinattavaksi. Hän saa ehkä nähdä, kuinka hänen omat lapsensa tapetaan. Nainen ei saa sodasta muuta kuin tuskaa ja kärsimystä. Sentähden hän on lähempänä inhimillisyyttä ja kristillisyyttä. Suurin ero miehen ja naisen välillä on tietysti se, että nainen synnyttää lapsia, mies ei.

Kalergi huomauttaa, että nykyaikana on itsestään taas syntynyt, ritariajan ohimentyä, uusi ihanne miehestä – naisen ihanne pysyy aina samana – nim. n.s. gentleman. Se on vanha sana, mutta se kuvaa nykyaikana ihanteellista miestä, vaikka jokapäiväisessä kielenkäytössä siihen käsitykseen miehestä vielä liittyy vaatimus puvun suhteen. Gentlemanni ei voi esiintyä muuta kuin määrättyissä puvuissa, kuten on englantilainen käsitys. Mutta Kalergi sanoo, että tämä lisäkäsitys on saatava pois. Ei miehelle ole välttämätön gentlemannin frakki, jotta hän voisi olla gentlemanni. Päinvastoin. Nyt kun gentlemanni-käsite on tulemaisillaan yhä yleisemmäksi, voi gentlemanni esiintyä yhä yksinkertaisemmassa puvussa. „Gentlemanni” käsittää juuri kristillisiä hyveitä: hienous, kohteliaisuus, tahti, lempeys, vaatimattomuus, oman arvon tunto, ja siitä johtuva ylpeys, joka ei ole röyhkeä eikä tunkeileva. Gentlemanni on lempeä ja sivistynyt, hellä, suvaitsevainen ja kohtelias kaikella tavalla. Tämä on luonnon asettama uusi ihanne, ja siihen täytyy jokaisen gentlemannin päivä päivältä hartaammin pyrkiä. Jokainen mies pyrkii luonnostaan olemaan gentlemanni.

On kuin huutajan ääni korvessa kutsuisi meitä, kun Kalergi tällä voimakkaalla tavalla puhuu miesten ja naisten eroavaisuudesta. Miehet ja naiset, hän sanoo, ovat pohjimmaltaan niin erilaisia siitä syystä, että he ovat syntyneet eri ulottuvaisuuksista. Hän tulee puheessaan mystikoksi. Itsestään hän syventyy luonnon symboliseen kieleen. „Mies on ajan lapsi, nainen on avaruuden, siis ikuisuuden lapsi.” Avaruus, sanoo Kalergi, kuvataan ympyrällä. Nainen on avaruuden, iankaikkisuuden, ympyrän lapsi. Mies on ajan lapsi, häntä kuvataan viivalla, joka kulkee suoraan eteenpäin kautta aikojen. Viiva on ajan symboli ja mies on ajan lapsi. Kun nainen antautuu synnyttämään lapsia, hän voittaa ajan – tai selvemmin: hän antaa iankaikkisuuden voittaa ajan. Se on suuri mysterio. Iankaikkisuus voittaa ajan joka kerta, kun nainen tulee raskaaksi ja synnyttää lapsen.

Kreikkalaisessa aapistossa, sanoo Kalergi, merkitsee A, alfa, lukua I. Se kuvaa miestä, alkua. O, oomega, loppu, kuvaa naista. Europpa on aina ollut enemmän miehellinen, jota vastoin Aasia on ollut enemmän naisellinen. Europassa syntyi tiede, joka on miehelistä, positiivista suhtautumista olemassaoloon. Aasiassa on aina ollut uskontoa ja mystiikkaa, joka on naisellista sulautumista olemassaoloon. Sentähden mies on luonnostaan enemmän europpalainen ja nainen enemmän aasialainen. Ja koska kaikki uskonnot ovat tulleet idästä, on nainen luonnostaan uskonnollisempi, mystiikkaan taipuvaisempi kuin mies, joka on taistelija ja sankari, positiivinen. Miehen luonne on energiaa, voimaa, taistelua; naisen luonne on harmoniaa, rauhaa ja passiivisuutta, kestävyyttä. Kalergi viittaa siihen, että naista on aina verrattu kasvielämään ja miestä eläin-elämään, sillä eläimet ovat positiivisempia, aktiivisempia, kasvit taas passiivisempia, edustaen kauneutta. Miestä ei voi verrata kukkaan, esim. orvokkiin tai ruusuun, jota vastoin tyttöä verrataan niihin sanomalla esim.: hän on ihana kuin vasta puhkeava ruusu.

Onko tämä merkillinen filosofi ja profeetta naisemansipatsionin vastustaja. Ei! Hän ei ole ollenkaan sitä emansipatsionia vastaan, joka teki naisen vapaaksi, itsenäiseksi ja sosiaalisesti yhdenvertaiseksi miehen kanssa. Tämä on kaikki luonnollista ja asiaankuuluvaa, sanoo Kalergi, mutta nyt on välttämättä tarpeen uusi emansipatsioni. Naisen täytyy uudestaan itsenäistyä ja uudestaan vapautua, sillä ensimmäinen emansipatsioni vei naiset siihen, että he rupesivat matkimaan miestä poliittisesti ja joka alalla. He pyrkivät pois omasta sukupuolestaan ja luulivat, että heidän itsenäisyytensä ja vapautensa nykyaikana olisi siinä, että he pääsevät työskentelemään samoilla aloilla kuin miehet, kulkien samoja linjoja pitkin ja tullen miehekkäiksi, vieläpä siinä määrin, että hyväksyvät aseet ja sodan. Tämä on hirvittävä erehdys, joka tulee viemään Europan perikatoon.

Kalergi sanoo, että kun miehet ja naiset ovat koettaneet lähestyä toisiaan matkimalla toisiaan, on rakkaudella miesten ja naisten välillä syntynyt uhkaava vaara: sukupuoli-intoilu, seksualismi, — ja sukupuolisairaus on astunut suuressa määrin rakkauden tilalle. Miesten ja naisten välillä ei voi olla sellaista veljeyttä kuin miesten kesken. Se ei ole silloin luonnollista, korkeintaan poikkeuksellista. Luonto vaatii, että miesten ja naisten välisessä suhteessa on erotiikkaa, mutta erotiikan sijaan tulee seksualismi, jolleivät he pyri olemaan polaarisia toisilleen, siis omaa itseään naisina ja miehinä. Ainoastaan silloin he vaikuttavat magneettisesti toisiinsa ja ainoastaan silloin on todellinen erotiikka eli rakkaus mahdollinen. Ilman erotiikkaa ei ihmiskunta kehity eikä mene eteenpäin eikä luo mitään korkeata ihmiskuntaa. Jos erotiikka, tämän sanan kaikista korkeimmassa ja kauneimmassa merkityksessä, häviää ja tilalle astuu seksualismi, menee rotu alaspäin, eivätkä miehet ja naiset enää välitä rakkaudesta, he nauravat sille. Silloin ei ole enää mitään muuta „todellista” kuin sukupuolintunto, ja lopulta tullaan siihen, että avioliitto ei ole lainkaan tarpeellinen. Tilalle astuu kommunistinen yhteys, jossa kaikki ovat „veljiä” ja naiset ovat kaikkien miesten omia. Halun herätessä harjoitetaan sukupuoliyhteyttä. Mitään edesvastuuta ja velvollisuutta ei ole. Miksi silloin pyrittäisiin lapsia synnyttämään? Miesten ei tarvitse synnyttää, naiset voivat, jos tahtovat, mutta hekin väsyvät ylivoimaisiin vaivoihin ja kärsimyksiin. Nainenkin ajattelee, että hän tahtoo vain nauttia. „Miehen osalla on yksistään nautinto, miksikä minulla naisena täytyy olla kuvaamattomia tuskia ja kärsimyksiä siitä, että olen saanut hetken nauttia? Pois se, minä tahdon nauttia niinkuin mies, mehän pyrimme kaikki yhtäläisyyteen ja veljeyteen. Tahdomme iloita ja nauttia elämästä. Emme tahdo tietää mitään lapsen synnyttämisestä ja siitä johtuvista velvollisuuksista.”

Tässä sivistyneessä kristikunnassamme meillä yhä on suuria ennakkoluuloja. Sensijaan, että ajattelisimme naista itsessään pyhäksi, koska hän voi tulla äidiksi, — sillä onhan luonnon kannalta lapsen synnyttäminen hänen korkein ja pyhin työnsä, — sensijaan puhumme halveksivasti „aviottomista naisista”, jotka ovat synnyttäneet lapsia, vaikka eivät syystä tai toisesta ole menneet avioliittoon. Halveksimme ja pidämme sellaista naista synnillisenä olentona, vaikka heissä pitäisi kunnioittaa toisia korkeampaa ja vapaampaa naista. Hän ei ole tahtonut vain nauttia, hän on tahtonut suorittaa velvollisuutensa. Ihanne on tietysti, että miehet ja naiset rakentavat avioliittoja, sanoo Kalergi, jotta syntyisi koteja ja perheitä. Koti on yhteiskunnallisen elämän tuki ja turva, sillä siinä kaikki kasvavat ja kehittyvät parhaiten: miehet yhä

voimakkaammiksi ja naiset yhä kauniimmiksi ja äidillisemmiksi. Kodissa miehen ja naisen välille kehittyi yhä kauniimpi ja voimakkaampi rakkaus.

Ehdoton ehto ihmiskunnalle ja Europan tulevaisuudelle on, että joudutaan uudestaan ritarilliseen aikaan, jolloin rakkaus on niin suuriarvoista, niin lumoavaa ja viehättävää, niin koko sielun täyttävää, että miehet ja naiset eivät saata ajatella muuta kuin yhteistä perhe-elämää ja lasten kasvattamista. Rakkaus on ikäänkuin toinen napa, jos seksualismi on toinen. Rakkaus vapauttaa kaikesta epäpuhtaudesta ja himon saastaisuudesta. Rakkaus tekee miehen ja naisen yhdessäolon niin viehättäväksi ja satumaisen ihanaksi, etteivät saata ajatella elämää yksinolossa, vaan aina toinen toisensa kanssa, joskaan ei seksuaalisessa merkityksessä. Rakkauden viehättävyys tekee elämän näet niin korkea-arvoiseksi ja onnelliseksi, että todella kannattaa olla olemassa ihmisenä. Kun kerran ihmiskunta on jaettu kahteen sukupuoleen, ei elämä tyydytä ihmisiä, ellei ole rakkautta miehen ja naisen välillä.

Sentähden on Kalergin mielestä kasvatuksessa otettava vaari siitä, että pojissa herää kunniantunto, niin ettei kukaan poika olisi muuta kuin ritarillinen tyttöjä kohtaan, ja että tytöissä kehittyi kainoutentunto, sillä onko mitään hirveämpää kuin nainen, joka on valmis tarjoamaan itseänsä kenelle tahansa?

Naisen tehtävä on suuri täällä Europassa poliittisestikin katsoen, sanoo Kalergi, ja mieluista on ollut pitkin matkaa todeta, että hänen ajatuksensa ovat elämästä otetut ja että samoja ajatuksia olen teosofina vuosikausia ajatellut ja tuonut esille. Naisen poliittinen tehtävä täällä Europassa on Kalergin mukaan saada aikaan rauhaa. Naiset eivät saa matkia miehiä sotainnostuksessa. Heidän täytyy ymmärtää, että heistä tulee äitejä, ja äiti luonnostaan kammoo sotaa ja tappamista. Mies ei ole osannut muuta tehdä kuin riistää hengen toiselta, nainen päinvastoin antaa hengen toiselle. Sentähden naisen täytyy tuntea oma tehtävänsä sekä tässä elämän antamismerkityksessä että rauhan ja rakkauden aikaansaamisessa. Naisten pitää joka maassa muodostaa liitto erikoisesti juuri rauhan asian ajamiseksi poliittisessa maailmassa. Viime aikoina on tätä alettukin yhä enemmän ja enemmän huomata. Ehkä siinä näkyy Kalergin vaikutusta, (kirja, jota olen lukenut, on ilmestynyt vuonna 1927) sillä viime vuosina ovat naiset kaikkialla alkaneet tehdä työtä rauhan puolesta. Se onkin heidän todellinen tehtävänsä.

Lausuin julki tämän ajatuksen heti kun Venäjän vallankumous oli alkanut vuonna 1917. Lausuin silloin: „naiset, liitykää yhteen kaikissa maissa ja vapauttakaa kansat sodan kirouksesta”. Nyt on meillä ilo todeta, että sodan jälkeen ja varsinkin viime vuosina nainen on todella näyttänyt ymmärtävänsä tämän tehtävän. Kun nainen on nyt saavuttanut poliittisen vallan, mihin hän sitä muuten käyttäisi? Ainoastaanko ylläpitämään puolueita, jotka keskenään riitelevät ja lietsovat vihaa kansojen kesken? Silloinhan nainen matkisi miestä ja kulkisi hänen jäljessään, eikä hänellä olisi mitään uutta annettavana valtiolliselle elämälle. Täytyyhän naisten nyt näyttää, että ovat viisaampia kuin miehet, että seisovat lähempänä avaruuden mystillistä viisautta, lähempänä Jumalaa ja jumalallista elämää! Heidän on muodostettava oma suuri puolueensa, yhtä suuri kuin kaikki miesten puolueet yhteensä; tämän pitää toimia valtavana liikkeenä joka maassa, niin että miehille mieluisa väkivaltaisuus poistuu maailmasta.

Naiset voivat olla erinomaisen pikkumaisia, jos heillä ei ole ihanteita. Missä ollaan pikkumaisempia kuin kahvipöydässä, missä naiset istuvat soimaamassa toisiansa? Semmoinen on jätettävä. On surkeata, että naiset, jotka ovat saaneet vapautensa, vievät koko elämänsä umpikujaan. Nyt on naisten näytettävä, mihin kykenevät. He voivat, jos tahtovat, poistaa sodan kirouksen. On paljon miehiä, jotka tämän ymmärtävät. Elämme ajassa, jolloin on lähestytty toisia ja omaksuttu toisilta jotakin. Miesten kesken on paljon niitä, jotka ymmärtävät, että sotakenttä ei ole ainoa kunnian kenttä, että kunnia yhä enemmän ja enemmän siirtyy ihan toisaalle. Kunnia ei enää ole vain siinä, että hävitetään, poltetaan ja turmellaan mitä on saatu aikaan, eikä ainoastaan siinä, että tapetaan ja riistetään henki ja elämä. Kunnia on ennen kaikkea siinä, että luodaan uutta, suurta ja kaunista kulttuuria, viedään ihmiskuntaa eteenpäin onnessa ja sivistyksessä. Monet miehet ymmärtävät tämän selvästi. Suuret runoilijat ja jotkut, jotka ovat sotaakin ihailleet, ovat ymmärtäneet tämän. Muhammed, joka itse taisteli ja johti joukkoja, lausui: „kynä, joka piirtää sanoja, on paljon enemmän

arvoinen kuin miekka, joka vuodattaa verta”. Samat sanat lausui Napoleon. Suurimmat ja nerokkaimmat miehet ovat tämän ymmärtäneet. Sota on jätetty eläin- ja raakalaisajoilta, jolloin aina täytyi taistella ja vuodattaa verta. Mutta järkiolento miehissä on nyt tullut siksi voimakkaaksi, että harva mies enää ihailee yksinomaan murhaamista ja tappamista sankarillisena tekona. Jos nyt naiset toden teolla ryhtyvät omaan poliittiseen työhönsä, saavat he varmasti paljon tukea miehiltä. Mutta jos miehet näkevät, että naiset yhä ihailevat sotaa y.m. sellaisia hommia, on kuin piru nauraisi heissä, – varsinkin jos ovat olleet sodassa mukana ja tietävät, että sotiminen on kaikkea muuta kuin sankarillista. Sodassa on sankarillisia yksityiskohtia, mutta ei tantereella oleminen sinään ole sankarillista. Naisille, jotka kauheasti ihailevat verisankaruutta, voivat tällaiset miehet kyllä osoittaa kunnioitusta, mutta eivät itse asiassa pane suurtakaan arvoa heille.

Kristinusko ei sittenkään mielestäni ole iskenyt harhaan, kun se on koettanut teroittaa, että miehet ja naiset ovat pohjimmaltaan veljiä keskenään, koska molemmat sisimmässään ovat ihmisiä. Kristinusko on aina sanonut, että olemme ihmisiä, ennenkuin olemme miehiä ja naisia. Jos Kalergin mielestä tämä on ollut harhaisku, ei tietysti hänkään voi joka paikassa olla oikeassa. Sillä kun kristinusko on tätä asiaa selittänyt, on se tapahtunut Jeesuksen oman inspiratsioonin mukaisesti. Kristusvoima elää ihmiskuntamme sisässä salaisesti, nostaen miehet ja naiset ihmisiksi, mutta niinkuin tie Kristuksen luo kulkee kaikkien uskontojen kautta, – varsinkin meidän päivinä emme ymmärrä Kristusta, ennenkuin olemme tutkineet toisia uskontoja, – niin emme voi tulla syvästi kristityiksi, ellemm tiedä, mitä pakanaus on ja mikä meissä on pakanaa. Ennen sitä ei meistä voi tulla Jeesuksen Kristuksen seuraajia. Kristillisen seurakunnan yhteyteen pääsemme jo lapsina, kun meidät kastetaan. Mutta on erehdys luulla, että silloin samalla olemme kristityitä. Kristuksen seuraajiksi emme tule, ellemm ensin tunne olevamme pakanoita. Vasta kun luovumme pakanuudestamme, voimme seurata Kristusta.

Kalergi sanoo aivan oikein: Europan pelastus on siinä, että Europan miehet ja naiset oppivat tuntemaan oman itsensä, s.o. olemaan miehiä ja naisia. Tämä on totta, sillä jos ei mies tiedä, mitä mies on, ja nainen, mitä nainen on, kuinka he tietäisivät, mitä ihminen on? Ihminen on se kolmas, joka syntyy tosi miehen ja tosi naisen yhteisestä pyrkimyksestä. Fyysillisesti se on lapsi, joka ei vielä ole tietoinen sukupuolesta, henkisesti se on yli-ihminen, joka on sukupuolen voittanut. Yli-ihmisestä on puhuttu kaikissa uskonnoissa peitetyksi ja kaikissa salaisissa kouluissa, vaikka nimityksen keksi vasta Nietzsche. On olemassa kolme sukupuolta: nainen, mies ja lapsi. Fyysillinen lapsi on symboli kolmannesta sukupuolesta; sentähden on yli-ihmisen kolmatta sukupuolta nimitetty lapseksi evankeliumissa, niinkun Jeesus sanoo: „ellette tule lasten kaltaiseksi, ette voi astua taivasten valtakuntaan”. „Lapset” olivat saavuttaneet määrätyn henkisen kehitystason. Heitä sanotaan nyt teosofisessa kirjallisuudessa toisella vanhalla salakoulunimityksellä: vihityiksi. Nietzsche sanoo: „Te olette sitä varten olemassa, että loisitte yli-ihmisen.” Niinkuin mies ja nainen ovat olemassa sitä varten, että loisivat lapsen, josta toivovat yli-ihmistä – sitä näet vaistomaisesti toivovat isät ja äidit, – samalla tavalla ovat ihmisten polaariset sukupuolivoimat olemassa sitä varten, että loisivat „lapsen”, s.o. yli-ihmisen, vihityn.

Tätä seikkaa ei Kalergi ole huomannut, hän ei ole sitä ymmärtänyt, hänellä ei ole ollut siitä kokemusta, eikä hän niin ollen ole voinut puhua asioista.

Lopuksi: mitä Kalergi sanoo Europan onnellisen tulevaisuuden aikaansaamisesta, on niin yhtäpitävä sen kanssa, mitä yleensä olemme uskoneet tässä Ruusu-Ristissä, että minä ilostuin ja hämmästyin lukiessani siitä. Kalergin mielestä Europan tulevaisuudelle on välttämätöntä, että sota-armeijat laissa muutetaan työarmeijoiksi. Miesten ei suinkaan pidä olla ilman asevelvollisuutta, mutta asevelvollisuus ei enää ole murha- vaan työaseen kantamista yhteiskunnan hyväksi. Miesten täytyy saada sekä fyysillinen että yhteiskunnallinen treenaus. Työarmeijassa heidän tulee palvella. Työarmeija on isänmaan palveluksessa.

Tässä yhteydessä on asia, jonka Kalergi ilmituo seuraavasti: länsimaille on luotava uusi aatelisto, sillä ilman aatelistoa ei mikään yhteiskunta tule toimeen. Mikä oli aateliston tarkoitus ja merkitys ennen? Aatelisto käsitti kehittyneimmät, sivistyneimmät ja hienoimmat ihmiset, jotka olivat moraalisesti yläpuolella

tavallisia ihmisiä ja sentähden saavuttivat arvovallan ihmisten silmissä. Tämä oli vaatimuksena ennen, mutta ei ole enää, kun aatelisto degeneroitui. Nykyaika kuitenkin viittaa tulevaisuuteen. Tulevaisuudessa on luotava henkinen aatelisto. Siihen kuuluvat ne ihmiset, jotka todella oman käytöksensä, viisautensa, jaloutensa ja karaktäärinsä nojalla saavuttavat arvovallan kanssaihmissen kesken. Jotta uusi aatelisto kasvaisi, täytyy perustaa joka maahan korkeakouluja, joissa pääpaino pannaan karaktääriin eli luonteen kasvatukselle. Karaktääriin perustuu tulevaisuuden aateluus. Näitä aatelisia ei ole paljon, mutta niistä lähtevät johtajat, lainlaatijat, tietäjät, kuninkaat, jotka osaavat laatia hyviä lakeja ja johdattaa kansakunta suurempaan onneen, niin että elämä tulee maan päällä siksi, miksi sen pitää tulla.

Kalergi sanoo, että hänen mielestään jo tuntuu, että uusi aurinko on nousemassa ja että uuden aamun ensimmäiset kultasäteet alkavat näkyä.

IV. EUROPPALAISEN PULMAN RATKAISU.

1. Kulttuurielämä vapaaksi.

Adventtina rukoilemme kristikunnassa: „tulkkoon Sinun valtakuntasi ja tapahtukoon Sinun tahtosi niin maassa kuin taivaassa”. Silloin tiedämme, – jos ajattelemme jumalanvaltakunnan toteuttamista kansojen kesken, mikä seikka sisältää Kristuksen antaman kulttuurisysäyksen mukaan aseista luopumisen ja ainaisen kansainvälisen rauhan, että tämä ihanne on niin korkealla ja niin kaukana jokapäiväisestä itsekkyydestä, että kansojen todella täytyy kulkea murheen laaksossa ja kenties marttyyrikuoleman läpi, ennenkuin sellainen asiointi maanpäällä saavutetaan. Silloin samalla ajattelemme surunvoittoisesti: ei suinkaan sellainen rauha maan päällä olekaan toteutettavissa, jossa jumalanvaltakunta voisi lähestyä ihmisiä. Kansat – niin kristikunnassa kuin muualla – ovat luodut taistelemaan olemassaolostaan toinen toistaan vastaan: Kuinka ne voisivat elää rauhassa keskenään aivan käsittämättömiä uhrauksia tekemättä? Jos pidämme mielessämme Kristuksen näyttämän ja opettaman ihanteen ja pyrimme saavuttamaan kansainvälisen rauhan, joka perustuu siihen, että emme enää keskenämme vedä miekkaa tupesta, tuntuu meistä, että se kansa on todella tuomittu marttyyrikuolemaan, joka sellaisia ihanteita yrittää toteuttaa. Mutta kuka ties me silloin – katsellessamme asioita pessimistiseltä kannalta – unohdamme tärkeän seikan: ihmisinä emme ole ainoastaan sielullisia olentoja, jotka tunnemme sydämessämme ja omassatunnossamme, mikä on totta ja korkeinta hyvää, vaan myös ajattelevia ja järkeviä minuuksia, jotka voimme pohtia ja keksiä keinoja, millä tuo saavuttamattomalta tuntuva ihanne saataisiin astumaan meitä lähemmäksi; kuka ties silloin aseista luopuminen ja kansainkeskeinen rauha ei ole niinkään mahdoton ratkaista. Onhan inhimillinen yleisjärki meidän aikanamme kehittyneempi ja vapautuneempi kuin kaksi tai kolme sataa vuotta sitten! Ihmiset ovat oppineet luottamaan järkeensä ja ajatukseensa ja tulleet siihen, että asioita voidaan ratkaista ja on ratkaistava myöskin järjen avulla, – uskaltavatpa käydä käsiksi aatteellisiin ja moraalisiin kysymyksiinkin järkensä avulla. Sentähden on meidän aikanamme monenlaisia liikkeitä, jotka tekevät järkevää työtä juuri kansainvälisen rauhan puolesta, juuri Kristuksen ihanteen puolesta, vaikka kaikki eivät olisikaan tietoisia siitä, että ovat omaksuneet Kristuksen ihanteen. Onhan asetettu kansainvälisiä riitaisuuksia ratkaisemaan kansainvälinen tuomioistuim Haagiin, ja maailmansodan jälkeen kansojen liiton eduskunta pitää alituisesti istuntojaan Genevessä. Joka maassa on sitäpaitsi liikkeitä, jotka tekevät työtä kansainvälisen rauhan puolesta. Sentähden ei meidän tarvitse vavisten ajatella, että Kristuksen näyttämä tie kansojen vapautukseen olisi toteutettavissa ainoastaan marttyyrikärsimyksen kautta, vaan saatamme toivoa, että kansojen rauha on ratkaistavissa jollakin järkevällä tavalla. Voimme ainakin päästä askel askeleelta lähemmäksi ihannetta, jos käytämme eurooppalaista järkeämme ja länsimaalaista käsityskykyämme. Marttyyrikuoleman kautta eteenpäin meneminen ei enää kenties ole välttämätöntä.

Paljon voimme ottaa oppia ja saada hyvää siltä liikkeeltä, joka nimittää itseään Pan-eurooppalaiseksi liikkeeksi ja josta täällä olemme puhuneet. Tämä liike näyttää saaneen tunnustusta poliittisissakin piireissä. Aatteelliset liikkeet herättävät yleensä huomiota ja innostusta vain muutamissa yleisön piireissä, mutta kääntävät sängen vähän poliitikkojen mieltä puoleensa tai herättävät innostusta heissä. Ilman näiden myötävaikutusta emme kuitenkaan saa mitään aikaan, joka koskee kansain keskinäisiä suhteita. Saamme kyllä yksilöitä heräämään, elämään uudella tavalla ja levittämään uutta elämän ymmärrystä, mutta emme voita poliitikoiden huomiota puoleemme. Joskus nämä omaksuvat uusia aatteita privaatti-ihmisinä, mutta eivät uskalla viedä niitä poliittiseen elämään. Heistä tuntuu, että poliittinen elämä kulkee omia määrättyjä latujaan, – jos niistä poiketaan, ei menestyä. Jos yht'äkkiä joku poliitikko ehdottaisi jotakin, joka poikkeaisi kaikesta entisestä, sanoen esim.: „poistetaan armeija”, nousisi kohta vastarinta, joka tappaisi ehdotuksen. Ja jos jossakin pienessä maassa kuunneltaisiin hänen esitystään ja huomattaisiin, ettei se ajatus ollut niinkään tuulesta temmattu, veisi sen toteuttaminen paljon enemmän aikaa, kuin mitä alussa haaveiltiin. On harvinaista, että suuri poliitikko suuressa vaikutusvaltaisessa maassa esittäisi jotakin uutta. Jos niin tapahtuisi, hän pian kaatuisi.

Merkillistä kyllä Pan-eurooppalainen ajatus on osattu alunpitäen esittää siksi järkevällä tavalla, niin huomattavalla poliittisellä älyllä, että se on kiinnittänyt useampien suurpoliitikkojen huomion itseensä. Kreivi Kalergi, joka pani Pan-eurooppalaisen aatteen alulle ja perusti Pan-European unionin, on nähtävästi suuri poliitikko, samalla kuin hän on aatteen ihminen. Hänen aatteilleen ovat monet vaikutusvaltaiset poliitikot Euroopassa kallistaneet korvansa. Hän osasi sanoa sen, mikä jo liikkui poliitikkojen sydämessä. Hän osasi tuoda ilmi, mitä esim. Stresemann ja Briand olivat ajatelleet. Pan-eurooppalainen aate on lyhyesti sanoen sitä, että eurooppalaisten valtioiden on välttämätöntä, itse pelastuakseen tulevasta tuhosta, liittyä yhteen suureksi Eurooppalaiseksi liitoksi. Kalergi lukee tähän Pan-Eurooppaan kaikki muut valtiot paitsi Venäjän. Venäjän neuvostovaltakunta on hänen mielestään erikoinen maailmanvalta, joka kuuluu enemmän Aasiaan. Ei myöskään Englanti välttämättä kuulu Pan-Eurooppaan. Kalergi antaa tämän riippua Englannin omasta halusta, koska se on yhteydessä dominioniensa kanssa, ja koska on luultavaa, että se muodostaa toisen suuren liiton niiden kanssa.

Tämmöinen näkökanta on luonnollisesti kääntänyt valtiomiesten huomion puoleensa, varsinkin kun Kalergi seikkaperäisesti esittää, millä tavalla European valtakunnat voivat liittyä yhteen, millä tavalla voivat järjestää ekonomian, millä tavalla kaikki yhteiset asiat, ilman että keskushallitus sekaantuu yksityisten maiden asioihin. Tämä kaikki on puhuttu valtiomiehen nerokkuudella, eikä minusta tunnu mahdottomalta, että kristikunta täällä länsi-Euroopassa voisi toteuttaa keskenään rauhan maan päällä.

Virallisesti emme tällä hetkellä voi lukea Venäjää kristityksi. Se väittää itsekin luopuneensa kaikesta uskonnosta. Se ei kärsi Jumalaa, ei Vapahtajaa, ei kirkkoja. Se hävittää kirkkonsa ja raamattunsa, tahtoen olla vapaa kaikesta „vanhasta humbuugista”. Venäjää ei siis voi lukea kristityksi, jos kohta Venäjän kansa edelleenkin on kreikkalaiskatolisesti kristitty sydämessään. Sitä vastoin Länsi-Eurooppa virallisesti tunnustaa olevansa kristitty, ja tällä hetkellä se alkaa nähdä poliittisissa piireissään, että Kristuksen ohjelma kansainvälisen elämän suhteen sittenkin lienee toteutettavissa maan päällä.

Pan-Eurooppa ei kuitenkaan ole ainoa tulevaisuuden näkemys, jossa jokin puoli Kristuksen ohjelmaa toteutuu, vaan on olemassa toinenkin näkemys, joka ei ole läheskään saanut samaa menestystä osakseen kuin Pan-eurooppalainen liike, mutta joka arvatenkin vielä tulee kääntämään maailman huomion puoleensa. Tästä toisesta näkemyksestä, joka niinkään tähtää rauhan toteuttamiseen maan päällä yhteiskunnallista ja valtiollista elämää silmälläpitäen, tahdon nyt vähän puhua.

Se on vähän vanhempi kuin Pan-Eurooppa ja tunnetaan ehkä parhaiten nimellä toht. Steinerin kolmijakoate, vaikka sen juuret eivät ehkä ole toht. Steinerissä. En tiedä, missä määrin hän itse on keksinyt kolmijakoaatteen, mutta minulle se oli tuttu ennestään, sillä viime vuosisadan loppupuolella – 80-luvulla –

se oli saanut tulkitsijan – ja useampiakin niitä – Ranskassa. Se kuului oleellisena Ranskan okkultistein ohjelmaan. Eräs ranskalainen salatieteellinen tutkija, markiisi *Alexandre de Saint-Yves d'Alveydre*, kirjoitti asiasta useampia teoksia, joista pääteos oli: *La mission des juifs*, „Juutalaisten elämäntehtävä”. Toisista hänen kirjoistaan voidaan mainita: *La mission des Français*, „Ranskalaisten elämäntehtävä”; *La mission des souverains*, „hallitsijain tehtävä”, kuninkain ja keisarein tehtävä täällä Euroopassa. Näissä kirjoissa hän esittää uusia ja hämmästyttäviä asioita yhteiskuntarakenteesta, vaikkei hän itse sano niitä keksineensä. Tarkkojen historiallisten tutkimusten perusteella, jotka ulottuvat tuhansia vuosia taaksepäin e. Kr., hän on huomannut, että esittämänsä yhteiskunnallinen ohjelma on ollut muinaisuudessa toteutettu. Se oli myös israelilaisten alkuperäinen valtiollinen ja yhteiskunnallinen ohjelma. Hänen huomionsa oli ensin kääntynyt näihin asioihin, kun hän tutki vanhoja okkultisteja, varsinkin ranskalaista kirjailijaa *Fabre d'Olivet*, joka eli 1800-luvun alussa. Tämä oli viitannut asioihin, sillä hän oli niinkään tutkinut ihmiskunnan historiaa ja julkaisut oppineita teoksia tutkimustensa tuloksista, mutta niitä tunnettiin vähän, sillä eihän maailma yleensä ole viitsinyt tutustua okkultisiin ajattelijoihin. Nämä molemmat ranskalaiset salatieteilijät olivat tulleet samoihin tuloksiin. Samoihin aikoihin kuin Saint-Yves d'Alveydre, ja jälkeensä, Ranskan toiset okkultistit, Barlet, Papus y.m. esittivät edeltäjiensä ja opettajiensa ajatuksia.

Kaikki nämä aatteet tähtäävät samaan yhteiskunnalliseen kolmijakoon, josta toht. Steiner puhui maailmansodan jälkeen. Muistaakseni hänen ensimmäinen kirjansa tästä asiasta ilmestyi vuonna 1918. Se tuli pian tunnetuksi Saksassa ja Pohjoismailla antroposofisen liikkeen kautta. Kirja käännettiin toisille kielille ja sai kannattajia Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Suomessa on myös niitä, jotka ovat ymmärtäneet Steinerin kannan ja koettavat sitä levittää, mutta ei tietääkseni millään erikoisella menestyksellä. Toht. Steiner oli varovainen esityksissään, eikä hän ollut poliitikko eikä osannut esittää ajatuksiaan sillä loistavalla tavalla kuin Kalergi. En ihmettele, ettei hänen kirjansa ole herättänyt huomiota poliittisissa piireissä. Sen nimenä on: *Die Kernpunkte des sozialen Organismus*. Teos ei ole iso, mutta raskastyylinen. Vaikeatajuisuus on juuri esteenä Steinerin kirjan leviämiseksi. Profetallisten kirjojen tyyli on pikemmin sellainen, kuin Kalergi on omilleen antanut: hän kirjoittaa iskevän nerokkaasti, lyhyillä lauseilla niin että lukija tuntee kuin täräyksen joka sivulla. Sentähden Kalergin kirjat ovat laajalle levinneet samoin kuin Pan-eurooppalainen liikekin.

Kalergin kanta ei lähde mistään syvemmästä, sanoisinko, uskonnollisesta vakaumuksesta; hänellä ei ole niitä näköaloja, puhumattakaan tiedoista, kuin on noilla toisilla, jotka ovat okkultisteja. Kalergin aatteesta puuttuu se, minkä okkultiset filosofit ovat tuoneet esille. Okkultinen maailma odottaa omaa poliittisella älyllä varustettua tulkkiansa, joka osaa esittää asioita niin, että ne menevät ihmisten mieliin ja että poliittinen ihminen osaa niitä sulattaa. Kyllä sellaisia tulkkeja voi vielä ilmestyä, ja silloin tuo yhteiskunnallinen kolmijako, joka tuntuu käsittämättömältä, kun lukee siitä raskaassa filosofisessa muodossa, tulee saamaan niin selvän ja järkevän muodon, että jokainen ihmettelee, miksi ei ole sitä ennen huomannut. Monet ajattelevat ihmiset ovat nyt jo varmoja siitä, että eurooppalaisen pulman ratkaisu löytyy juuri näistä vanhoista määritelmistä.

Kolmijako-aatteen suhteen on ensimmäinen silmiin pistävä seikka ja perustava totuus se, että meidän ihmisten henkinen ja kulttuurielämä, siis kaikki, mikä kuuluu sivistykseen, uskontoon, tieteeseen, taiteeseen, kasvatukseen ja opetukseen (kirkkoon, kouluun, yliopistoon), on oleva ehdottomasti vapaa ja riippumaton poliittisesta painostuksesta. Emme koskaan pääse onneen eikä rauhaan, emme koskaan pääse syventymään todelliseen kulttuurielämään, jos mikään politiikka voi uhata henkisiä pyrkimyksiämme. Ajattelkaamme vain Europan historiaa: niin kristityitä kuin olemmekin, on juuri politiikka, juuri niin sanottu valta, virkavalta, kuningasvalta, aina uhannut henkistä elämää. Jos on ilmestynyt esim. uskonnollisia totuuden etsijöitä, jotka henkisellä harjoituksella ja itsekasvatuksella ovat saavuttaneet enemmän tietoa totuudesta, kuin mitä ihmisillä yleensä on, ja jos ovat yrittäneet valistaa kanssaihmissiään, on heitä heti uhannut joku poliittinen valta, tavallisesti kirkko yhdessä valtion kanssa. Tämä valta on sanonut: sinä et saa ajatella noin, et puhua etkä kirjoittaa noin. Mikä on sen kohtalo, joka ei tottele? Pää pois! Polttakaa tai pankkaa vankeuteen niskottelijat! Giordano Bruno poltettiin Roomassa v. 1600 sentähden että hän oli kulkenut ympäri Italiaa, Ranskaa ja Englantia ja saarnannut tuota Galilein ja Kepplerin kerettiläisyyttä, että aurinko muka ei kulje maapallon

ympäri vaan että maapallo kiertää auringon ympäri. Rooman papit ja piispat olivat pakotetut polttamaan elävältä sellaisen hirveän ihmisen. Muuten historian oppikirjoissa on kirjoitettu ja kerrottu, ainakin ennen, joka maassa n.s. maailman historiaa hieman eri – toisin sanoen kansalliselta – näkökannalta, joka oli omiansa nostamaan oman kansan ja historian erikoisasemaan. Ei tietystikään historiassa ole faktoja muutettu: tietysti Kustaa Adolf eli 1600-luvulla ja kävi sotaa Saksassa. Tämä vain on kerrottu erilaisilla väreillä protestanttisissa, erilaisissa katolisissa historioissa. Ranskassa opetettiin kouluissa vuoden 1870-71 sodan jälkeen, että saksalaiset olivat ranskalaisten verivihollisia. Ja Saksassa keisari määräsi, millä tavalla on historiaa kouluissa luettava.

Tämmöiset seikat silmien edessä ymmärrämme, kuinka vaarallinen on valta, kun se saa sekaantua vapaaseen kulttuurielämään. Semmoinen valta voi esim. jossakin suurvaltakunnassa pakottaa siihen kuuluvia pieniä kansoja oppimaan määrättyä kieltä, niin etteivät näiden yksilöt saa koulusivistystä omalla äidinkielellään. Semmoista tapahtui paljon keski-Europassa y.m. ennen maailmansotaa. Kulttuurielämä on kuitenkin koulujen asia; ihmisen siveellinen ja älyllinen sivistys pitäisi olla vapaata. Ei siinä saisi tulla kysymykseen minkäänlaiset poliittiset näkökohdat; ainoastaan totuus. Totuutta on opetettava lapsille ilman sivutarkoitusta. Emme ole minkään poliittisen näkökannan nimessä oikeutetut pakottamaan ihmisiä sivistymään määrättyllä tavalla. Täytyy tunnustaa, että olemme paljonkin valistuneet maailman sodan jälkeen. Tuo suuri hulluus ja veren vuodatus, jota ei osattu näkymättömästä maailmasta estää, vaikka koetettiin, vaan johon ihmiskunta suinpäin syöksyi, on kuitenkin saanut jotakin aikaan, – ehkä sentähden että „veri on sangen omituinen neste”, niinkuin „Faustissa” sanotaan. Olemme hieman edistyneet ymmärryksessä ja tiedossa. Emme enää siedä, että jotakuta yksityistä sorrettaisiin, emme suvaitse, että hänelle tarjotaan myrkkypikari niinkuin Sokrateelle tai että naulitaan ristiin, kuten Jeesus, tai poltetaan elävältä niinkuin Giordano Bruno. Emme osaa kuvitella sellaista, emme myöskään käsitä sitä, ettei ihminen saisi esteettä puhua, mitä ajattelee. Meidän oikeustajuntamme on siksi valistunut, että vaadimme ja odotamme, että ihmisillä on henkinen vapaus. Vapaus on toista kuin vallattomuus. Ei ihminen saa tehdä paha eikä yllyttää toista pahaan, mutta tästä ei ole kysymys. Ei suuret hengen sankarit eikä kulttuurin esitaistelijat ole tahtoneet väkivaltaa tai yllyttäneet ihmiskuntaa pahan tekoon. Vaikka Jeesus tuomittiin juutalaisen ylipapin toimesta ja Pilatus tuomitsi hänet kuolemaan vallankumouksellisena, oli hän itse asiassa kaikkea muuta kuin vallankumouksellinen jokapäiväisessä merkityksessä; hän sai aikaan vallankumouksen henkisessä maailmassa. Mutta hän varoitti nimenomaan sekoittamasta hengenmaailmaa tämän maailman asioihin, jottei kukaan luulisi, että Jumalan valtakunta on toteutettavissa murhalla ja miestapolla. Sitä Jeesus tarkoittaa sanoessaan: „minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta, mutta se on tässä maailmassa. Se on taivaassa, mutta sen tarkoitus on tulla tähän maailmaan.” Jos Jumalan valtakunta olisi yksinomaan taivaassa ja meidän pitäisi tulla siitä osallisiksi, silloin meidän pitäisi olla vain taivaassa. Mitä meillä olisi silloin täällä tekemistä?

Asian laita onkin, että jumalanvaltakunta ei ole todella olemassa, ennenkuin se toteutuu näkyväisessä maailmassa. Tämä näkyväinen maailma on sitä varten, että mikä näkymättömässä maailmassa on totta, se tulee täällä toteutettavaksi sekä yksilöihin että kansoihin nähden. Sentähden rukoilemme: tulkoon Sinun valtakuntasi, toteutukoon se maan päällä. Emme saa pienenä sivuajatuksenakaan erehtyä luulemaan, että se voisi toteutua väärin keinoin. Jumalan valtakunnan tunnusmerkki on siinä, että se toteutuu ainoastaan oikein keinoin. Jos meitä on monta yhdessä ja jos itse luovumme pahasta ja olemme valmiit kuolemaan marttyyrikuoleman mieluummin kuin käyttämään miekkaa ja väkivaltaa jumalanvaltakunnan puolesta, silloin toteutuu Jumalan valtakunta. Todelliset kulttuuri-ihmiset eivät koskaan ole yllyttäneet ihmisiä väärin keinoihin; jos niin olisivat tehneet, eivät he olisi olleet hengen taistelijoita, vaan oman menestyksen, vallan ja kunnian tavoittelijoita – politikoitsijoita.

Sentähden on eurollalaisen pulman ratkaisussa eli kolmijakoatteen ymmärtämisessä tuo ensimmäinen kohta niin tärkeä: kulttuurielämän itsenäiseksi erottaminen. Sen on kokonaan vapauduttava vallan holhouksesta, olkoon se valta kirkon tai kuninkaan. Kirkko ei näet ole kristitty kirkko, jos se turvautuu väkivaltaan. Niinkauan kun sen takana on armeija, hallitus y.m., se on poliittinen ilmiö, ei kulttuuriteko. Ollakseen kulttuuri-ilmiö sen täytyy seistä omilla jaloillaan kuten muut kulttuuri-ilmiöt. Maallinen valta ei

ole oikeutettu suosimaan toista henkistä suuntaa enemmän kuin toista. Jos valtio tahtoo pönkittää esim. lutherilaista kirkkoa, se jo sillä sortaa toisia uskonnollisia pyrkimyksiä. Otimme suuren askeleen Suomessa, kun julistimme kirkon vapaaksi valtiosta. Nyt oli uskonnollinen elämä vapaa ja sai muodostua omien sisäisten elämänlakien mukaisesti.

Meidän täytyy yhtämittaa tehdä uskonnollista valistustyötä. Kirkon olisi tultava sellaiseksi, ettei kukaan olisi siitä riippuvainen toimeentulonsa puolesta, vaan jokainen pappi omasta työstään. Jokaisen on vedottava kanssaihminen harrastukseen: tahdotteko, että saarnaan ja pidän huolta henkisistä asioista? Kun kirkko asetetaan siihen asemaan, missä se oli kristikunnan alkuajoilla, sitten vasta kysytään jokaiselta lahkolta ja jokaiselta uskonhaaralta, paljonko sillä on sisäistä uskonvoimaa.

V.

EUROPPALAISEN PULMAN RATKAISU.

2. Mitä viisaat odottavat?

Suomesta ja Suomen tulevaisuudesta puhuessani olen aina painostanut sitä seikkaa, että jollei Suomessa voida rakentaa yhteyttä hengen maailman kanssa, vielä selvemmin sanoen: tietoista yhteyttä Valkoisen Veljeskunnan kanssa, emme kykene luomaan vapaata, onnellista, kauan elävää Suomea ja suomalaista kulttuuria. Kaiken kulttuurin sisäinen ydin on siinä, että se pohjautuu Valkoiseen Veljeskuntaan. Kulttuuri on sitä mukaa henkevä ja todellisesti elävä, kuin sillä on yhteyttä Veljeskunnan kanssa.

Tämä on aina ennen, niinkuin tiedämme historiasta, — esim. vanhassa indialaisessa, vanhassa egyptiläisessä, vanhassa kreikkalaisessa kulttuurissa — ottanut sen muodon ulkonaisessa maailmassa, että on ollut olemassa n.s. mysteeriota, jonkunlaisia hengen akatemioita, jotka ovat olleet kaikkien tiedossa ja joidenka luokse on pyrkinyt semmoisia kansalaisia, jotka ovat tunteneet vetäymystä niihin. He ovat olleet, niinkuin nyt sanomme, totuudenetsijöitä, jotka ovat tahtoneet kasvattaa itseään henkiseen elämään ja henkiseen tietoon. Semmoiset ihmiset etsivät oppia ennenmuinoin Egyptin mysteeriosta ja sinne tulikin ihmisiä joka puolelta maailmaa. Niitä tuli Egyptin mysteerioiden ei ainoastaan Indiasta ja itämailta, vaan myöskin länsimailta. Kaikkiällä tiedettiin, että Egyptissä oli olemassa semmoinen ihmeellinen korkeakoulu, johon ei päässyt kuka tahansa, vaan johon pääsi vaikeiden kokeiden jälkeen. Tuommoinen korkeakoulu yhdyssiteenä Veljeskunnan ja ulkonaisen kulttuurimaailman välillä oli välttämätön, jotta maallinen kulttuuri olisi henkevä ja kauan elävä. Egyptin mysteeriot elivät vuosituhansien ja satojen vuosituhansien läpi. Samalla tavalla Indian vanhat mysteeriot ja Kreikan mysteeriot kestivät vuosituhansia, ehkä kymmeniä tuhansia vuosia, vaikka meidän historiamme ei osaa vielä laskea niitä vuosia.

Tämmöiset mysteeriot eli tämmöiset ulkonaisessa maailmassa olevat hengen akatemit ovat välttämättömiä ulkonaisia merkkejä siitä, että maan kulttuuri pohjautuu Valkoiseen Veljeskuntaan. Sentähden jos mekin ajatteleme mielikuvituksessamme jotain tulevan Suomen onnellista kulttuuria, täytyy meidän aina ottaa lukuun, että täällä on silloin oleva semmoinen hengen majakka, jonka loisto leviää ympäri Europan. Suomi on silloin siinä asemassa, että kaikki Europan kansat voivat lähettää edustajansa sen mysteeriokouluun. Jos ei Suomi siihen kykene, kykenee toivottavasti joku muu maa. Emme saa olla ahdasmielisiä ja kateellisia, kun on kysymyksessä hengen elämä ja kulttuuri. Meidän täytyy osata iloita vilpittömästi, jos joku kansa voi semmoisen akatemian pystyttää.

Nyt meidän täytyy sanoa, palaten viime sunnuntaiseen esitykseen, että on mahdotonta saada missään maassa aikaan tämmöistä hengen akatemiaa, tämmöisiä mysteeriota (on yhdentekevää millä nimellä niitä

nimitämme) nykyisessä Euroopassa, ennenkuin Euroopassa on henkinen elämä ja kulttuuri kokonaan vapautettu poliittisesta holhouksesta. Usein moititaan ihmetellen Valkoista Veljeskuntaa siitä, että se pysyy niin piilossa, – missä se sitten pysynee, – että Mestarit, jotka ovat ruumistuneina maan päällä, eivät esiinny meidän keskellämme, eivät tule tänne ja näytä kuinka viisaita he ovat ja kuinka paljon he hallitsevat luonnonlakeja ja kuinka paljon he voisivat opettaa ihmisiä. Miksikä he eivät perusta koulua, jossa valmistettaisiin ja kasvatettaisiin euoppalaista kulttuuria? Tähän meidän täytyy vastata: Mitä viisaammat ihmiset täällä tekisivät ja mitä hyötyä olisi heidän yrityksistään, niin kauan kuin ei henkinen elämä ole täysin vapaata, niin kauan kuin ei tunnusteta, että ei ole mitään henkisen elämän yläpuolella, että se on kalliimpi kuin aineellinen leipä? Olemme Euroopassa vielä valinneet taistelun aineellisesta olemassaolosta. Olemme täällä asettaneet leivän niin korkealle, että sitä ei ilman muuta saakaan! Se on ostettava rahalla, ja raha on hankittava työllä. Ja jos sattumalta ei saa työtä – tai ei haluta tehdä työtä, on raha hankittava muulla keinoin: keinottelulla, vehkeillä, vääryydellä. Olemme todella tehneet rahan eli mammonan hallitsijaksi ja kuninkaaksi tässä nuorena, pinnallisessa ja aineellisessa kulttuurissamme, rahasta kiistelemme ja pidämme ääntä, siitä olemme sokkosilla ja tukkanuottasilla. Aina täytyy saada rahaa.

Totta on, että raha on välttämätön nykyisessä elämässä. Jos myöntäisimmekin, niinkuin Jeesus sanoo, että ensin on etsittävä Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskauttaan, ennenkuin huomio kiinnitetään jokapäiväiseen elämään, niin peikko meidän sydämessämme sanoisi, että onhan sentään raha, s.o. aineellinen olemassaolo numero yksi elämässä. Totta sekin. Henkinen kulttuuri ei menesty, jos riitelemme leivästä. Jollemme tule jalommiksi aineellisissa kysymyksissä, jollemme myönnä ja ymmärrä Jeesuksen sanoja oikeiksi, että Jumalan valtakunta on tärkeämpi, ja jollemme yhdessä tule siitä vakuutetuiksi, ei henkinen kulttuuri saata toteutua maan päällä. Otamme vielä sivistyksen ensimmäisiä karhunaskeleita, jolloin kyllä juttelemme henkisistä asioista, sillä älymme on enemmän kehittynyt kuin se oli vanhoissa kulttuureissa, mutta kun kovalle ottaa ja ahdistaa, olemme heti huomaavinamme, että aine on sittenkin ensimmäinen. Emme ole valmiita kuolemaan totuuden puolesta. Mieluummin vielä taistelemme aineellisen olemassaolon puolesta.

Hyvä sekin. Maailma on semmoinen kuin se on, eikä elämä tee äkkihyppäyksiä. Mutta niin paljon alamme ymmärtää nykyisessä kulttuurissamme, että paljas aineellisuus ei sittenkään tyydytä.

Elämme nykyaikana levotonta etsimisen aikaa. Näennäisesti on niin, että ihmiset etsivät aistillisia nautintoja. Eivät tietenkään kaikki etsi karkeita nautintoja, he tahtovat vain kokea jotain uutta, jotta jaksaisivat elää ja saisivat nähdä, että elämässä on rikkautta. He etsivät aineellisesta elämästä uutta sisältöä. Heidän mielestään elämä on niin tyhjää ja pinnallista, niin ikävää, ellei ole sensatioita. Sentähden nykyajan ihminen mielellään matkustaa. Matkustaminen on jalointa sensation etsimistä, sillä siihen liittyy oppimishalua samalla, objektiivista seikkailu- ja näkemishalua. Pohjaltaan se on sitä hengen kaipuuta, joka huutaa: Missä on hengen kulttuuri? Missä on semmoinen paikka maan päällä, jossa ihmiset harrastaisivat jotain korkeampaa, henkisempää, sisällysrikkaampaa kuin vain tätä syömistä ja juomista ja huvitusten etsimistä?

Meidän aikanamme on paljon vaistomaista uskonnollista kaipuuta. Sentähden voi koittaa hetki, jolloin laajemmissa piireissä alamme ymmärtää, että on olemassa henkinen elämä ja mahdollisuus saada aikaan hengen kulttuuri maan päällä, mutta että emme kykene siihen ilman viisaitten apua, ilman Veljeskunnan apua.

Madame Blavatskyhan toi meille sen sanoman, että on olemassa viisaita olentoja, Mestarien Salainen Veljeskunta, jotka elävät tämän orvon ihmiskunnan takana ja vain odottavat tilaisuutta, koska voivat taas auttaa meidänkin kulttuuriamme.

Meidän täytyy vain valmistaa heille tietä. Meidän täytyy valmistaa tietä täällä Euroopassa ensinnäkin sillä tavalla, että teemme hengen elämän vapaaksi. Ennen sitä heillä ei ole mitään tekemistä täällä. Ennen sitä he

eivät saa muuta aikaan kuin vainoa itseään kohtaan. Heidän työnsä hävitetään, heidät itse poltetaan tai hirtetään, — ja jollei aivan sitäkään, leimataan heidät kuitenkin rikollisiksi olennoiksi. Heitä voidaan sortaa ja heidän työtään estää esim. sillä tavalla, että maailman mammonaa ei aseteta heidän palvelukseensa. Se on vaikeata sortoa heille. He eivät voi esiintyä kuin yksitellen, kooten kannattajajoukon ympärilleen. He eivät voi rakentaa mitään ja vaikuttaa uudistavasti elämään, ellei hengen elämä ole niin vapaata, että ihmiset voivat vapaasti antaa heille mammonan käytettäväksi. Sentähden on välttämätöntä, että n.s. kolmijako, johon viime kerralla viittasimme, toteutuu täällä Europassa.

Viime kerralla oli puhetta siitä, että hengen elämän tulisi olla ulkopuolella poliittisia asioita. Nyt tahdon puhua vähän toisista piirteistä n.s. kolmijaossa. Aloitan viittaamalla seikkaan, josta H. P. Blavatsky on puhunut Salaisessa Opissa ja josta yleensä kaikki teosofiset piirit puhuvat, siihen nim., että tämä kolmijako on toteutettuna Valkoisen Veljeskunnan työssä. Salaisessa Opissa sanotaan, että vaikka useimmat niistä auttajista, jotka tulivat tänne toisesta tähdestä, ovat poistuneet maapallolta ja ihmiskunnasta on tullut jäseniä heidän tilalleen, on kuitenkin jällellä neljä n.s. „Kumaaraa”, kaikista korkeinta „ikuista nuorukaista”, s.o. itse pää ja kolme hänen auttajaansa, — voisimme sanoa, niinkuin usein heitä nimitetäänkin, itse kuningas ja kolme hänen pääministeriänsä. Nämä pääministerit ovat kaiken toiminnan takana tässä näkyväisessä elämässä ja heidän alaisina työskentelevät kaikki Mestarit ja Salaisen Veljeskunnan veljet eri departementteihin jaettuina. Meidän ei tarvitse kiinnittää huomiota kuin näihin kolmeen osastoon. Ne vastaavat juuri sitä kolmijakoa, jota meidän aikanamme ennen kaikkea ranskalainen markiisi A. Saint-Yves d'Alveydre ja saksalainen tohtori Rudolf Steiner ovat esittäneet.

Nämä kolme departementtia ovat ensinnäkin ennen mainittu kulttuuridepartementti, poliittinen eli oikeusosasto ja ekonominen departementti. Nykyisessä ja lähinnä tulevassa kulttuurityössä edustaa ensimmäistä departementtia toinen niistä Mestareista, jotka panivat alulle teosofisen liikkeen, nimittäin Mestari Kuthuumi. Hän on kaiken aatteellisen ja henkisen kulttuurielämän takana. Toinen tunnetuista teosofisista Mestareista on Mahaatma Mooriam. Tämä Mestari edustaa poliittista elämää. Hän on kaiken oikeuselämän, kaikkien maanpäällisten virkakuntien ja sotalaitosten y.m.s. takana. Sitten on vielä kolmas Mestari, josta vasta myöhemmin on ruvettu puhumaan teosofisissa piireissä ja jota mainitaan vain yleisnimellä Tshoohan eli „Herra”. Hän edustaa ja johtaa kolmatta puolta yhteiskunnallisessa elämässä. Hän on kaiken toimeenpanevan liike- ja yhdistyselämän, kaiken kauppa-elämän ja maallisen työskentelyn takana, jolla saadaan aikaan aineellisia arvoja. Hän johtaa kolmatta departementtia Salaisessa Veljeskunnassa. Siten itse asiassa kaikki toiminta Salaisen Veljeskunnan kannalta on pyhää maailmassa. Pyhä on maailmassa liike-elämä, pyhä hengen elämä, pyhä poliittinen elämä. Mutta me ihmiset, jotka emme ole osanneet erottaa näitä pohjaltaan pyhiä asioita toisistaan, me olemme sekoittaneet kaikki yhteen ja saaneet aikaan epäpyhän sotkun. Meidän mielestämme on viisasta, että on olemassa jokaisessa maassa vain yksi parlamentti, joka hoitaa kaikkia asioita. Meidän mielestämme on viisasta, että kasvatus ja uskonto, politiikka ja oikeus, ekonomia ja kauppa ovat kaikki sekoitetut toisiinsa ja riippuvat toisistaan.

Uuden sanoman tulee kuitenkin nyt kaikua Europan kaikissa kansoissa: Erottakaa toisistaan hengen elämä ja ekonominen elämä. Erottakaa ekonomia politiikasta. Ekonomista elämää hirveästi sorretaan. Sen ainaisena uhkana on politiikka. Politiikoitsijoiden päähän voi äkkiä pälkähtää, että pitää panna toimeen sota. Sodat on usein pantu toimeen mitättömistä syistä. Valtakuntaa on tahdottu laajentaa taikka on ollut levottomuuksia oman valtakunnan sisäpuolella, että on täytynyt kääntää alamaisten huomio toisaalle. Tämä onnistuu paraiten sodan kautta, sillä nyt täytyy kansalaisten unohtaa omat riitansa, nyt täytyy puolustaa isänmaata, koska julma vihollinen lähestyy maan rajoja. Jos ei näin puhuta koulukirjoissa, kun luemme historiaa koulupenkillä, tiedämme sen muuten totuudeksi. Europassa on käyty sotaa esim. sen asian takia, kuka saisi periä Espanjan valtakunnan. Asia liikkui vain muutamia kuninkaallisia sukuja, mutta sen johdosta syntyi hirveitä sotia.

Poliittinen elämä on myös tehtävä vapaaksi, niin että se seisoo omilla jaloillaan. Se ei saa olla riippuvainen talouselämästä eikä kulttuurista eikä liioin kohdella niitä palvelijoinaan. Se ei saa ajatella eikä

sanoa kansoille: „Tänne kaikki mitä teillä on rikkautta, sillä nyt mennään sotaan! Hiiteen hengen elämä ja kulttuuri, nyt on tosi käsissä, nyt alkaa vihollisvaltakunnan hävittäminen.” Se ei saa lähteä semmoisesta edellytyksestä, sillä me olemme kaikki ihmisiä ja vapaita maan päällä. Oikeuselämän täytyy olla riippumatonta, sen täytyy ymmärtää olevansa olemassa sitä varten, että se sovi yhteiselämän eikä saisi mitään riitaa aikaan. Poliitikka on juuri sitä varten, että oikeutta olisi kaikkialla. Poliitikka ei ole vain ulkopoliitikkaa eikä liioin ainoastaan sisäpolitiikkaa. Se on molempia. Sisäpolitiikassa on katsottava, että omassa maassa tapahtuu oikeutta kaikille – ilman sivutarkoituksia, ilman vehkeilyä. Päättäjä on vaivattava ainoastaan sillä, miten sitä voidaan asioita sovittaa. Ulkopoliitikka taas ei voi olla mitään yksityistä kansallispolitiikkaa. Se on yhteistä. Ulkopoliitikka – se on Euroopan Yhdysvallat. Siinä yhdessä katsotaan, että eri kansojen ja valtakuntien välillä ei nouse erimielisyyttä, taikka jos sitä nousee, että järkevästi sitä sovitetään. Sitä varten on politiikka, sitä varten oikeuslaitos.

Kun sanomme, että ekonomian eli talouselämän on tultava vapaaksi, tarkoitamme, että liike-elämä ei ole ainoastaan liike-elämää omassa kansassa, että siinä ei pidetä silmällä ainoastaan oman kansan rikkautta ja hyvinvointia, vaan että se on tunnustetusti kansainvälinen asia, riippuvainen joka maassa toisista kansoista, yhteinen Euroopalle, yhteinen lopuksi koko maapallolle. Sekin vie Euroopan Yhdysvaltoihin. Vahingoksi on sen menestykselle, kun politiikka sotkeutuu väliin. Taloudellinen elämä on oman luontonsa nojalla kansainvälinen. Mitä esim. postilaitoksesta tulisi, jollei se olisi kansainvälinen liike? Kuinka voitaisiin mitään tietää siitä mitä ulkomailla tapahtuu? Kuka voisi lähettää kirjeen Australiaan tai Kanadaan ja tietää sen tulevan perille, jollei olisi tätä vapaata, vastuunalaista universaalista postiuunionia? Vaikka kansat ovat sodassa keskenään, säilyttää posti itsenäisyytensä. Jossain kohdin olemme siis ymmärtäneet yhteisidean ja osanneet sitä toteuttaa! Samaa suuntaan me odotamme liike-elämän yleensä kehittyvän. Kaikkien liikkeenhaarojen täytyy päästä yhtä vapaaksi, yhtä kansainväliseksi. Nykyään meillä pitää olla kaikenlaisia tulleja ja vaikeuksia suojellaksemme omaa taloudellista elämäämme. Se on välttämätöntä niin kauan kuin riitelemme ja olemme kateellisia emmekä suo toisillemme menestystä.

Kuitenkin olemme yhteiskunnallisessa ja yksityiselämässä tämän kansainvälisen valtiollisen elämän edellä. Eihän meidän enää tarvitse ryöväreitä peläten rakentaa linnoja ja vallihautoja ja nostaa siltoja, – nyt me tyydymme lukkoihin taikka elämme – maaseudulla – ovet auki. Ihmiset eivät enää ole kuin kiljuvia jalopeuroja. Keskiajalla oli toisin. Silloin täytyi talonpoikien rakentaa talonsa yhteen ja muodostaa toisiaan suojeleva yhdyskunta. Nyt olemme sentään ihmistyneet. Uskomme, ettemme ole tiikerien ja karhujen tasalla tai alapuolella. Luotamme toisiimme ja tunnemme itsemme jonkun verran yhdenarvoisiksi ja veljiksi keskenämme. Kunnioitamme toistemme omaisuutta ja toistemme persoonallisuuksia. Katselemme ihmeissämme, jos jossain on varkaita, murhaajia ja ryöväreitä. Olemme yhteiskuntana ymmärtäneet ja tunnustaneet, että murhaajat, varkaat, petturit ja väkivallantekijät ovat patologisia olentoja. He ovat sairaita. He ovat rikollisia. He eivät ole semmoisia, kuin ihmiset luonnostaan ovat. Ihminen on jo kehittynyt petturin ja väkivallantekijän yläpuolelle. Sentähden myöskin voimme ymmärtää, että talouselämä on tuleva vapaaksi. Ihmisinä olemme tietysti sekä henkisiä että taloudellisia ja oikeudellisia olentoja. Kuulumme kaikki kolmeen departementtiin, vaikka erotamme ne toisistaan niinkuin ne luonnossakin ovat erotettuja. Ne ovat vapaita toistensa ylivallasta, mutta ne voivat ja niiden täytyy silti olla sovussa keskenään. Mitä elämästä muuten tulisi?

Kolmijaon aatteen kannattajien mukaan on jokaisella osastolla oleva oma parlamenttinsa. Kaikissa valtakunnissa on siis kulttuuriparlamentti toimiva rinnatusten poliittisten ja taloudellisten valtiopäivien kanssa. Sitten on vielä Euroopassa oleva yhteinen talousneuvosto, yhteinen oikeusneuvosto ja yhteinen poliittinen neuvosto. Nämä yhteiset neuvostot valvovat kaikkien Euroopan kansojen ja valtakuntien asioita, samoin kuin eri maissa olevat parlamentit valvovat maitten sisäisiä asioita.

Tässä haahmotelluista asioista emme tule vakuutetuiksi mielessämme, ellemme niitä ajattele. Mutta meidän täytyy niitä ajatella. Tämä on asia, joka on lähtenyt inspiratsioonina Valkoisesta Veljeskunnasta. Se on aivan kuin Veljeskunnan viittaus siihen, että jos osaamme näitä asioita toteuttaa, niin hekin voivat astua

enemmän näyttämölle. Siihen mennessä tämä työ, joka on annettu meille tehtäväksi, on enemmän tai vähemmän valmistustyötä. Ihminen ei voi ryhtyä sivistyttämään itseään kaikin puolin, ei hän edes jaksu ruveta kehittämään itseään sisäisesti, jos hän on aineellisesti niin köyhä, ettei tiedä mistä saa työtä henkensä ylläpitämiseksi. Kaikki ajattelevat ihmiset myöntävät, että leipä on ihmiselle välttämätön, jotta hän voisi tehdä uutteraa sivistystyötä, vaikka ehtona on, että ihminen ei saa asettaa mammonaa hengen yläpuolelle. Hänen on aina säilytettävä selvä tietoisuus siitä, — oli hän missä asemassa hyvänsä, — että henki on aineen yläpuolella. Hän voikin kehittää itseään henkisesti jonkun verran, vaikka hän eläisi kuinka köyhissä ja sorretuissa oloissa tahansa. Totuuden ja hengen elämä on kyllä tarjolla kaikille ihmisille missä oloissa tahansa, mutta se on ylen vaikeata ja niin puhtaasti sisimmän sisäistä henkeä, silloin kun ihminen on vaikeiden aineellisten olosuhteiden kahlehtima. Sentähden on suotavaa, että aineelliset olosuhteet muuttuvat semmoisiksi, että ihmiset täydellä voimalla voivat antautua hengen elämään ja kulttuurielämään.

Niin kauan kuin olemme sillä kannalla, ettemme ajatuksissamme myönnä etusijaa totuudelle ja hengen elämälle, niin kauan meidän nähtävästi täytyy olla koulussa, jossa meitä puristetaan niin kovin aineellisesti, ettemme voi antautua hengen elämälle. Mutta lopulta kai tulemme ymmärtämään, että tämä näkyväinen elämä ei ole mitään, jollei siinä ole henkistä sisältöä. Lopulta silmämme niin kirkastuvat, että osaamme haaveilla paradiisista maanpäällä. Silloin myös olemme valmiit uskomaan ja odottamaan, että paradiisi tulee. Olemmehan ihmisiä emmekä petoja. Emmehän tahtoisi elää itsekkyydessä, tahtoisimme elää onnessa ja harmoniassa, tahtoisimme, että elämä maanpäällä olisi ihanaa jokaiselle. Nöyrtykäämme vain niin paljon, että mielessämme tunnustamme: tulkoot jumalat meille avuksi, — emme väitä käytännöllisessä pikkuväisäudessaamme, että mammona on ensimmäinen, tahdomme iloisesti alistuen myöntää, että henki on ensimmäinen. Hyvyys on ensimmäinen, totuus, puhtaus, rauha ja rakkaus.

Jos tämän hengessämme tunnustamme ja olemme hengessämme kuin polvillamme Jumalan edessä ja rukoilemme: toteutukoon sinun valtakuntasi maanpäällä, niinkuin se taivaissa jo elää, silloin olemme vähitellen valmiit toteuttamaan sitä ohjelmaa, jonka Veljeskunta on ilmoittanut meille nykyajan vaatimukseksi, — sitä ohjelmaa, että yhteiskuntaelämämme eri puolet on tehtävä riippumattomiksi ja itsenäisiksi.

Kun sen saamme aikaan ja samalla luomme Europan Yhdysvallat oikealla pohjalla, silloin voimme odottaa apua Veljeskunnalta. Tämä ihmiskuntamme ja tämä maapallomme ei ole ilman Viisaita Ihmisiä, jotka tällä hetkellä tietävät, mitenkä pitäisi kaikki järjestää ja mitä olisi saatava aikaan. Ihminen on niin kuninkaallinen olento, ihminen on, niinkuin evankeliumissa sanotaan, niin kalliisti lunastettu, että Viisaat, ne, jotka ovat kokonaan hyvyden ja rakkauden palveluksessa, eivät koskaan käytä väkivaltaa, ei aineellista eikä henkistä.

Viisaat ainoastaan odottavat. He odottavat, että me valistumme ja valmistumme ja tahdomme ottaa heidät tervetulleina vastaan, kun he odottamattamme saapuvat meitä auttamaan.
